

Tuyên Quang

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH TUYÊN QUANG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TUYÊN QUANG

NĂM THỨ 62
Số 53 (239)

4 tháng 7 năm 2026
20 tháng Năm, Bính Ngọ.

Cuối tuần

Báo điện tử:

baotuyenquang.com.vn

Thử thách từ cơ sở

2. Vận hành thông suốt

3. Giá trị cốt lõi

Vận hành thông suốt ■ CHÚC HUYỀN

DẤU mốc một năm vận hành mô hình chính quyền địa phương hai cấp (1-7-2025 - 1-7-2026) không chỉ khẳng định tính đúng đắn của một chủ trương lớn, mà còn đặt ra yêu cầu cấp bách: Chuyển mạnh từ hoàn thành sắp xếp tổ chức bộ máy sang vận hành thông suốt.

Tại cuộc làm việc với Ban Chỉ đạo Trung ương mới đây, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã nhấn mạnh thông điệp cốt lõi: “Từ nay trở đi yêu cầu trọng tâm là phải chuyển từ sắp xếp xong bộ máy sang vận hành tốt bộ máy, từ ổn định tổ chức sang nâng cao chất lượng quản trị, từ phân cấp nhiệm vụ sang bảo đảm năng lực thực thi”.

Sau một năm triển khai, với sự quyết tâm của cả hệ thống chính trị cùng sự đồng thuận của Nhân dân

và doanh nghiệp, tỉnh đã đạt được những kết quả nổi bật. Bộ máy hành chính trở nên tinh gọn khi cấp tỉnh giảm từ 28 sở, cơ quan ngang sở xuống còn 15 cơ quan thuộc Ủy ban nhân dân tỉnh; đồng thời giảm 92 đầu mối bên trong các sở, ngành. Song song đó, tỉnh đã đổi mới mạnh mẽ phương thức phục vụ qua việc triển khai hiệu quả mô hình “Chính quyền thân thiện, vì Nhân dân phục vụ”, giữ vững ổn định chính trị và tạo đồng thuận xã hội cao.

Bên cạnh kết quả đạt được, thực tế vận hành mô hình mới vẫn còn một số hạn chế. Một số địa phương còn lúng túng trong phân cấp, phân quyền; năng lực quản trị cơ sở chưa đáp ứng kịp yêu cầu. Cơ sở vật chất và hạ tầng số tại một số xã còn thiếu. Đặc biệt, áp lực công việc của đội

ngũ cấp xã tăng cao khi không còn cấp huyện trung gian.

Quán triệt chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, tỉnh xác định nhiệm vụ trọng tâm thời gian tới là tập trung nâng cao năng lực thực thi cho cấp cơ sở. Trong bối cảnh nhiều nhiệm vụ trước đây của cấp huyện hiện đã được phân cấp, chuyển giao trực tiếp xuống cấp xã, tỉnh sẽ tiếp tục chuẩn hóa đội ngũ cán bộ, đồng thời xây dựng cơ chế hỗ trợ chuyên môn xuyên suốt giữa các cấp.

Bên cạnh đó, tỉnh sẽ tập trung tháo gỡ các điểm nghẽn về chuyển đổi số và dữ liệu. Qua đó, đảm bảo bộ máy hành chính vận hành thông suốt, hiệu quả, tạo động lực mạnh mẽ để tỉnh bứt phá trong giai đoạn mới ■

Lãnh đạo Ban Tuyên giáo và Dân vận Tỉnh ủy trao đổi với cán bộ xã Thanh Thủy, góp phần nâng cao hiệu quả thực thi nhiệm vụ ở cơ sở.

Thử thách từ cơ

DẤU MỐC MỘT NĂM VẬN HÀNH CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG HAI CẤP (1-7-2025 ĐẾN 1-7-2026) KHÔNG CHỈ KHẲNG ĐỊNH TÍNH ĐÚNG ĐẮN CỦA CHỦ TRƯỞNG LỚN, MÀ CÒN NHƯ “LỬA THỬ VÀNG”, THỬ THÁCH BẢN LĨNH, NĂNG LỰC CỦA ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CƠ SỞ.

Trao quyền, trao trách nhiệm

7 giờ 30 phút sáng, Trung tâm Phục vụ hành chính công xã Tân An đã kín người đến làm thủ tục đất đai, hộ tịch, chứng thực, đăng ký kinh doanh... “Những ngày cao điểm, lượng hồ sơ lên tới gần 100 bộ, gấp ba lần ngày thường. Cán bộ gần như không còn khái niệm hết giờ hành chính”, anh Phạm Út Thái, Phó Giám đốc Trung tâm Phục vụ hành chính công xã Tân An chia sẻ. Để bảo đảm công việc thông suốt, Trung tâm phải huy động thêm đoàn viên thanh niên, công an xã hỗ trợ phân luồng, hướng dẫn người dân, trong khi nhiều cán bộ chuyên môn thường xuyên làm việc đến 21 giờ. Đối lại,

trên 99% hồ sơ được giải quyết đúng và trước hạn, 100% người dân, doanh nghiệp đánh giá hài lòng và rất hài lòng.

Những con số ấy phản ánh sự thay đổi căn bản trong phương thức vận hành của chính quyền địa phương hai cấp. Thay cho cơ chế tiếp nhận rồi chuyển hồ sơ qua nhiều tầng nấc trung gian, cấp xã giờ đây trực tiếp thực hiện toàn bộ quy trình theo phương châm “4 tại chỗ”: Tiếp nhận, thẩm định, phê duyệt và trả kết quả. Quảng đường giải quyết thủ tục hành chính của người dân được rút ngắn, nhưng trách nhiệm thực thi lại tập trung nhiều hơn vào cấp cơ sở.

Sau một năm vận hành mô hình mới, tỉnh đã phân cấp, phân quyền 722 nhiệm vụ trên hầu hết

các lĩnh vực quản lý nhà nước về cấp xã; thành lập 496 cơ quan chuyên môn thuộc UBND cấp xã, tạo nền tảng để bộ máy vận hành thống nhất, thông suốt. Những lĩnh vực “nóng” vốn thuộc thẩm quyền cấp huyện như đất đai, xây dựng, tài chính, đầu tư công... nay được giải quyết ngay tại xã.

Quyền hạn mở rộng cũng kéo theo quy mô quản trị lớn hơn. Sau hợp nhất, xã Sơn Vi quản lý hơn 20.800 nhân khẩu thuộc 24 thôn, trong đó có 13 thôn giáp biên với hơn 41 km đường biên giới và 107 cột mốc quốc giới. Địa bàn rộng, dân cư phân tán, nhiều vị trí chuyên môn vẫn chưa được bố trí đúng ngành đào tạo khiến mỗi quyết định quản lý phải đồng thời đáp ứng yêu cầu về

Trong điều kiện không còn cấp huyện, chính quyền cấp xã từng bước phát huy vai trò là cấp trực tiếp tổ chức thực hiện, gần Dân, sát Dân, xử lý công việc ngay từ cơ sở; góp phần bảo đảm hoạt động quản lý nhà nước, cung ứng dịch vụ công và phục vụ Nhân dân không bị gián đoạn sau sắp xếp.

Đồng chí LÊ THỊ KIM DUNG
Phó Bí thư Thường trực Tỉnh ủy

tiến độ, chuyên môn và điều kiện thực tiễn của một xã biên giới đặc thù.

Khi quyền lực hành chính được đưa về gần dân nhất, áp lực cũng hội tụ về cấp cơ sở. Sau khi mô hình chính quyền địa phương hai cấp đi vào vận hành, anh Ngọc Văn Bảo, công chức Văn hóa - Xã hội (UBND xã Bằng Hành) được giao phụ trách thêm lĩnh vực nội vụ - một công việc hoàn toàn mới so với chuyên ngành khuyến nông mà anh được đào tạo. “Trước đây, cấp huyện có phòng chuyên môn, mỗi người phụ trách một mảng. Nay phần lớn công việc

chuyên về xã. Muốn làm đúng thì chỉ còn cách vừa làm, vừa học, vừa tự cập nhật quy định”, anh Bảo chia sẻ.

Áp lực ấy không chỉ đến từ việc phải đảm đương nhiều lĩnh vực, mà còn từ yêu cầu trở thành những công chức đa năng. Một công chức phụ trách lĩnh vực kinh tế hiện có thể đồng thời phụ trách nông nghiệp, tài nguyên môi trường, xây dựng nông thôn mới, hạ tầng kỹ thuật, thương mại, khoa học - công nghệ và chuyển đổi số. Mỗi lĩnh vực là một hệ thống pháp luật, quy trình và chuyên môn riêng, buộc cán bộ phải liên tục tự học, tự cập

Lãnh đạo xã Minh Ngọc bám cơ sở, đồng hành cùng người dân trong phát triển kinh tế.

ích sở

■ THU PHƯƠNG

nhật để tham mưu đúng, xử lý đúng và không để xảy ra sai sót.

Khó khăn càng rõ khi nguồn nhân lực chưa theo kịp yêu cầu của mô hình mới. Đến tháng 5-2026, toàn tỉnh mới bố trí được 46.198/51.407 chỉ tiêu biên chế và người làm việc, còn thiếu 5.209 chỉ tiêu, chủ yếu là công chức cấp xã và viên chức ở các lĩnh vực chuyên môn. Không ít Trung tâm Phục vụ hành chính công được bố trí 17 vị trí việc làm nhưng thực tế chỉ có khoảng 5 công chức...

Để trọng trách thành động lực

Một năm thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp cho thấy, giá trị cốt lõi của cuộc cải cách không chỉ nằm ở việc tinh gọn đầu mối, mà ở sự thay đổi căn bản trong phương thức quản trị, cấp xã trở thành trung tâm tổ chức thực thi, trực tiếp giải quyết phần lớn công việc của người dân. Quyền hạn được mở rộng đồng nghĩa với yêu cầu cao hơn về năng lực điều hành, tính chủ động và trách nhiệm của đội ngũ cán bộ cơ sở.

Sự chuyển dịch ấy cũng làm thay đổi cách đánh giá

Đồng chí Nguyễn Huy Toán, nguyên Phó Trưởng phòng Điện tử, phát thanh và nội dung số - Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang tìm hiểu đời sống người dân sau khi nhận nhiệm vụ Chánh Văn phòng UBND xã Yên Thành.

hiệu quả công vụ. Tại xã Lâm Bình, kết quả sau một năm vận hành không còn được đo bằng số lượng văn bản hay các cuộc họp, mà bằng mức độ hoàn thành nhiệm vụ của từng khối công tác: Khối Đảng đạt 92,4%, UBND đạt 89%, MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội hoàn thành 100% kế hoạch. Những con số ấy phản ánh sự chuyển biến từ tư duy quản lý theo quy trình sang quản trị hướng tới kết quả và chất lượng phục vụ Nhân dân.

Để bộ máy mới vận hành thông suốt, tỉnh đã triển khai đồng bộ nhiều giải pháp về tổ chức và nhân lực. BTV Tỉnh ủy đã điều động, tăng cường 123 cán bộ từ cấp tỉnh về giữ các chức danh lãnh đạo, quản lý ở cơ sở; luân chuyển 185 cán bộ giữa các địa phương nhằm bổ sung nguồn nhân lực cho những địa bàn còn thiếu hoặc cần chuyên môn sâu. Song song với đó, các sở, ngành duy

trì cơ chế hỗ trợ theo phương châm "cầm tay, chỉ việc", giúp đội ngũ cán bộ cấp xã nhanh chóng thích ứng với yêu cầu quản trị mới.

Đặc biệt, việc điều động cán bộ từ cấp tỉnh về cơ sở là bước đi chủ động của tỉnh nhằm tăng cường năng lực lãnh đạo, điều hành cho cấp xã ngay từ giai đoạn đầu vận hành mô hình mới. Những cán bộ từng đảm nhiệm công tác lãnh đạo, quản lý ở cấp tỉnh được kỳ vọng trở thành hạt nhân dẫn dắt, lan tỏa kinh nghiệm điều hành và nâng cao năng lực thực thi ngay từ cơ sở.

Chia sẻ về quyết định nhận nhiệm vụ mới, đồng chí Trần Đức Nghĩa, nguyên Phó Giám đốc Sở Dân tộc và Tôn giáo nay giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch UBND xã Giáp Trung cho biết: "Từ cương vị lãnh đạo, quản lý ở cấp tỉnh đến trực tiếp công tác tại cơ sở là bước

chuyển nhiều thử thách. Tôi xác định phải nhanh chóng nắm địa bàn, gần Dân, sát Dân, cùng tập thể cấp ủy, chính quyền tháo gỡ khó khăn, đưa chủ trương của tỉnh thành kết quả cụ thể trong thực tiễn". Cùng chung tinh thần ấy, đồng chí Đặng Kim Tiến, nguyên Phó Trưởng phòng Thời sự, Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang, nay giữ chức Chánh Văn phòng Đảng ủy xã Đường Thượng xem cơ sở là môi trường rèn luyện thiết thực nhất của người cán bộ. Đồng chí cho rằng, mỗi ngày làm việc ở xã là cơ hội để hiểu dân hơn, nâng cao chất lượng tham mưu và trưởng thành từ chính thực tiễn, góp phần đưa chủ trương của Đảng vào cuộc sống nhanh hơn.

Dẫu vậy, thực tiễn cũng đặt ra những yêu cầu cần tiếp tục hoàn thiện. Một số lĩnh vực như đất đai, xây dựng, y tế, nông nghiệp vẫn thiếu cán bộ chuyên sâu; dữ liệu giữa các ngành chưa liên thông đồng bộ; hạ tầng số ở vùng sâu, vùng xa còn hạn chế khi vẫn còn 74 thôn và 125 cụm dân cư nằm trong vùng lõm

hoặc sống viễn thông yếu. Điều đó cho thấy, phân cấp chỉ phát huy hiệu quả khi đi cùng phân bổ nguồn lực, đào tạo đội ngũ và hoàn thiện hạ tầng phục vụ quản trị.

Trong bối cảnh đó, chuyển đổi số được tính xác định là giải pháp đột phá nhằm nâng cao năng lực thực thi của chính quyền cơ sở. Hạ tầng số tiếp tục được hoàn thiện, dữ liệu từng bước kết nối, quy trình giải quyết công việc được số hóa, tạo điều kiện để giảm thao tác thủ công, rút ngắn thời gian xử lý và nâng cao tính minh bạch.

Tại hội nghị đánh giá một năm thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp, Bí thư Tỉnh ủy Hầu A Lềnh nhấn mạnh, những kết quả đạt được mới là bước khởi đầu. Thời gian tới, tiếp tục hoàn thiện cơ chế phân cấp, phân quyền; nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ; đẩy mạnh cải cách hành chính gắn với chuyển đổi số và kịp thời tháo gỡ những khó khăn phát sinh để bộ máy vận hành ngày càng thông suốt, hiệu lực, hiệu quả ■

ĐIỂN ĐÀN

Giá trị cốt lõi

■ THIÊN THANH

SAU một năm vận hành chính quyền địa phương hai cấp, điều đáng ghi nhận không chỉ là sự thay đổi về tổ chức bộ máy. Quan trọng hơn, cuộc cải cách đã xác lập nguyên tắc mới trong quản trị công: năng lực cán bộ phải được đánh giá bằng hiệu quả giải quyết công việc. Với chính quyền địa phương hai cấp, thành công không nằm ở việc giảm bao nhiêu đầu mối hay cắt bao nhiêu tầng nấc trung gian. Giá trị lớn nhất là làm cho trách nhiệm trở nên rõ ràng hơn và năng lực được nhìn nhận thực chất hơn.

Khi quyền hạn được phân cấp mạnh mẽ, trách nhiệm cũng được trao trực tiếp đến từng cấp, từng vị trí. Khoảng cách giữa người thực thi và kết quả thực thi được rút ngắn. Điều đó đồng nghĩa với việc cán bộ không còn được đánh giá chủ yếu bằng quá trình, mà bằng sản phẩm cuối cùng của quá trình ấy. Công việc được giải quyết hay bị tồn đọng, đúng hạn hay chậm trễ, tạo được sự hài lòng hay phát sinh bức xúc đều là biểu hiện trực tiếp của năng lực.

Thực tiễn sau một năm đã chứng minh: Cùng một thể chế, cùng một cơ chế phân cấp, nhưng hiệu quả giữa các địa phương vẫn khác nhau. Sự khác biệt không nằm ở mô hình tổ chức mà ở chất lượng thực thi. Nơi nào người đứng đầu quyết đoán, cán bộ chủ động, phối hợp hiệu quả thì bộ máy vận hành thông suốt. Ngược lại, nơi còn tư duy trông chờ, né tránh trách nhiệm hoặc thiếu năng lực tổ chức thực hiện thì công việc chậm trễ, hiệu quả quản trị giảm sút.

Đó cũng là lý do hiệu quả giải quyết công việc phải trở thành tiêu chí trung tâm trong đánh giá cán bộ. Năng lực không thể được chứng minh bằng hồ sơ đẹp, những báo cáo dày hay số cuộc họp đã tổ chức. Thước đo duy nhất có sức thuyết phục là kết quả mang lại cho người dân và doanh nghiệp. Hồ sơ được giải quyết đúng hạn, vướng mắc được tháo gỡ kịp thời, nguồn lực được khơi thông, niềm tin được củng cố - đó mới là giá trị của nền công vụ.

Mọi cuộc cải cách đều hướng tới nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản trị. Nhưng cải cách chỉ thực sự thành công khi tạo ra được một chuẩn mực mới: cán bộ được ghi nhận không phải bởi chức vụ mà bởi giá trị tạo ra thông qua hiệu quả giải quyết công việc. Đó không chỉ là thước đo năng lực, mà chính là giá trị cốt lõi của cuộc cải cách ■

Đồng chí Bí thư Tỉnh ủy
Hầu A Lệnh với các Bí thư
Chi bộ, Tổ trưởng dân phố
phường An Tường tại
Hội nghị công bố Nghị quyết
của HĐND và Quyết định
của UBND phường về việc
sắp xếp, tổ chức lại thôn,
tổ dân phố.

TIẾNG NÓI TỪ CƠ SỞ

Sau một năm triển khai thực hiện mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, bộ máy cơ sở đã từng bước vận hành ổn định, bảo đảm giải quyết thông suốt các nhiệm vụ phục vụ người dân và doanh nghiệp. Tuy nhiên, việc tinh gọn đầu mối và mở rộng địa bàn quản lý đang khiến khối lượng công việc tăng vọt. Đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã phải đối mặt với áp lực về cả chuyên môn, thời gian lẫn trách nhiệm. Báo Tuyên Quang giới thiệu chùm ý kiến của các cấp lãnh đạo, cán bộ, doanh nghiệp và người dân về vấn đề này:

Ông TRIỆU QUỐC ĐẠT, Chủ tịch UBND xã Thuận Hòa

Cần bù đắp thiếu hụt nguồn nhân lực

SAU 1 năm vận hành chính quyền địa phương 2 cấp, thực tiễn cho thấy mô hình mới đã phát huy nhiều ưu điểm, song vẫn còn những khó khăn cần tiếp tục tháo gỡ, trong đó, khó khăn nhất là thiếu hụt nguồn nhân lực có trình độ chuyên môn.

Xã Thuận Hòa hiện nay có 23/25 cán bộ khối Nhà nước theo biên chế tạm giao năm 2025, và 23/39 người theo biên chế tạm giao năm 2026, đặc biệt thiếu cán bộ chuyên môn

ngành xây dựng, công nghệ thông tin. Đây đều là các lĩnh vực quan trọng trong phát triển kinh tế và chuyển đổi số của địa phương.

Từ thực tiễn đó, chúng tôi mong muốn tỉnh tiếp tục quan tâm, có cơ chế đào tạo, bồi dưỡng thường xuyên cho đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ; đồng thời nghiên cứu cơ chế, chính sách phù hợp để thu hút, giữ chân đội ngũ cán bộ có năng lực công tác tại cơ sở.

Ông NGUYỄN VĂN THỌ,

Giám đốc Công ty TNHH Thọ Giang, phường Hà Giang 1

Tạo động lực mới cho môi trường đầu tư

TÔI cho rằng việc triển khai mô hình chính quyền địa phương 2 cấp là chủ trương đúng, thể hiện quyết tâm mạnh mẽ của Đảng và Nhà nước trong cải cách hành chính, xây dựng bộ máy tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, đồng thời tạo môi trường đầu tư thông thoáng hơn cho doanh nghiệp. Trước đây, khi thực hiện các thủ tục liên quan đến giải phóng mặt bằng, xác nhận hồ sơ xây dựng các vướng mắc phát sinh, doanh nghiệp phải trải qua nhiều cấp trung gian, khiến thời gian giải quyết kéo dài, ảnh hưởng trực tiếp đến tiến độ dự án và làm gia tăng chi phí. Từ khi thực hiện chính quyền địa phương 2 cấp, chúng tôi ghi nhận những chuyển biến tích cực trong công tác phối hợp giữa chính quyền với doanh nghiệp. Chính quyền cấp xã đã chủ động đồng hành ngay từ giai đoạn triển khai dự án, tích cực tuyên truyền, vận động người dân tạo sự đồng thuận trong công tác bồi thường, giải phóng mặt bằng, đồng thời kịp thời tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc phát sinh trong quá trình thực hiện. Sự vào cuộc quyết liệt của chính quyền cơ sở đã góp phần rút ngắn thời gian xử lý công việc, tạo điều kiện để doanh nghiệp đẩy nhanh tiến độ thi công và nâng cao hiệu quả đầu tư.

Chị HOÀNG THỊ THÙY, Chuyên viên Văn phòng UBND xã Lục Hành

Mong có những điều chỉnh

TỪ ngày thực hiện mô hình chính quyền 2 cấp, mọi đầu mối việc đều chuyển thẳng về các xã, phường, anh em cán bộ cơ sở thực sự phải nỗ lực hết mình. Điều đáng mừng là bà con không phải đi xa, mọi việc được tiếp nhận ngay tại địa phương.

Tuy nhiên, khối lượng công việc và thủ tục hành chính tăng khiến áp lực lên cán bộ xã. Một cán bộ giờ đây phải gánh nhiều vai, vừa xử lý hồ sơ trực tuyến, vừa liên tục cập nhật quy định mới, trong khi định mức nhân sự không thay đổi. Nhiều

hôm, anh em cán bộ phải làm tăng ca đêm, làm thêm ngày nghỉ. Chúng tôi không ngại khó, nhưng thực tâm rất mong sắp tới sẽ có những điều chỉnh về phân mềm, phân quyền số hóa đồng bộ hơn để anh em bớt quá tải, từ đó phục vụ bà con được nhanh chóng và trọn vẹn hơn.

Anh PHẠM VĂN HỒNG, thôn Đồng Tày, xã Xuân Vân

Giải quyết thủ tục nhanh, gọn

LÀ một công dân thường xuyên thực hiện các giao dịch tại địa phương, tôi nhận thấy hiệu quả giải quyết thủ tục hành chính tại cấp xã đã có những cải thiện đáng kể. Điểm cộng lớn nhất là thái độ phục vụ của cán bộ đã cởi mở, lịch sự và có trách nhiệm hơn. Các thủ tục như chứng thực, khai sinh được niêm yết rõ ràng và giải quyết rất nhanh, thậm chí lấy ngay trong ngày. Tuy nhiên, việc bắt buộc chuyển sang nộp hồ sơ trực tuyến qua cổng dịch vụ công đang khó khăn cho những người lớn tuổi hoặc không thạo công nghệ. Nhiều lúc hệ thống bị lỗi, nghẽn dòng khiến chúng tôi phải đi lại bổ sung hồ sơ vài lần mới xong. Tôi mong muốn hệ thống công nghệ ổn định hơn, đồng thời có cán bộ túc trực hướng dẫn cụ thể để người dân thực sự cảm nhận được sự tiện lợi của nền hành chính hiện đại.

ĐẤT VÀ NGƯỜI XỨ TUYÊN

THÀYP THEN

Của bạn

■ BIỆN LUẬN

Giữa đại ngàn Tuyên Quang, nơi những nếp nhà sàn nép mình dưới chân núi và dòng suối miệt mài chảy qua bản người Tày, có một thanh âm vẫn ngân vang như mạch nguồn không bao giờ cạn. Đó là tiếng đàn Tính thanh thoát hòa cùng lời Then tha thiết, thứ âm thanh vừa linh thiêng, vừa gần gũi, mang theo ký ức, tín ngưỡng và tâm hồn dân tộc Tày. Một trong những người bền bỉ gìn giữ và trao truyền để điệu Then vang mãi cùng năm tháng ấy là Nghệ nhân Ưu tú Đỗ Trung Huyền, sinh năm 1963, thôn Bảo Thắng, xã Bắc Quang.

Nghệ nhân Ưu tú Đỗ Trung Huyền truyền dạy hát Then, đàn Tính cho thế hệ trẻ.

Người gìn giữ kho tàng tri thức dân gian

TRONG tâm thức của người Tày, thầy Then không đơn thuần là một người biết thực hành các nghi lễ, hát điệu Then, gây đàn Tính hay, mà họ chính là những người gìn giữ kho tàng tri thức dân gian đồ sộ, là cầu nối thiêng liêng giữa con người trần thế với thế giới tâm linh, giữa thực tại và cội nguồn dân tộc. Then mượn lời ca, tiếng đàn cùng tiếng chày gõ nhịp rộn rã để mở lối, dẫn đường đưa lễ vật và tâm nguyện của dân bản đến với các đấng siêu nhiên, gửi gắm những lời cầu nguyện bình an hay lòng căm tị chân thành. Khi người thầy Then ôm cây đàn Tính trên tay, gây lên những giai điệu trầm bổng, cất cao lời hát gửi theo mây gió, đó cũng là lúc không gian đại ngàn như lắng lại, linh thiêng và huyền bí lạ kỳ.

Nhiều năm nay, bà con trong vùng vẫn kính trọng gọi ông Đỗ Trung Huyền bằng cái tên gần gũi thầy Then của bản. Ông là một trong số ít người còn am hiểu sâu sắc, tường tận những làn điệu Then cổ và tinh thông chữ Nôm Tày, thứ văn tự cổ ghi lại các bài cúng, truyện thơ, gia

phả, bài Then và thế giới quan sâu sắc của cha ông, được hình thành trên cơ sở các bộ thủ và chữ Hán, vận dụng một cách linh hoạt, sáng tạo ba yếu tố hình, âm và nghĩa, ghi lại chân thực đời sống lao động, sinh hoạt, phong tục tập quán và tín ngưỡng của cộng đồng.

Dưới mái nhà sàn giản dị, bên những cuốn sách cổ đã ngả màu thời gian, ông Huyền vẫn miệt mài đọc từng trang giấy bản, cẩn trọng đối chiếu từng nét mực nghiêng, phiên âm, ghi lại cẩn thận từng lời Then cổ để tránh thất lạc. Với ông, mỗi con chữ không chỉ là ký tự, mà là chiếc chìa khóa vạn năng mở cánh cửa quá khứ, giúp thế hệ hôm nay hiểu được đạo lý làm người và bản sắc độc đáo của dân tộc mình.

Những làn điệu Then mà ông Huyền dày công sưu tầm, thực hành đều giữ trọn tính nguyên bản, không chạy theo thị hiếu hiện đại. Đó là những khúc ca phản ánh thế giới quan bao la, khát vọng về một cuộc sống yên lành, mùa màng tươi tốt, gia đình hòa thuận và con người sống chan hòa với thiên nhiên. Với uy tín và vốn kiến thức uyên thâm, ông Huyền luôn được bà con tin

tưởng, giao trọng trách chủ lễ trong Lễ hội Lồng Tồng, Lễ hội xuống đồng lớn nhất và quan trọng nhất của người Tày ở Bắc Quang. Đứng giữa đất trời, trong hương khói trầm mặc, thầy Then lặng lẽ thực hiện các nghi thức với tất cả sự thành kính và trách nhiệm của một người nắm giữ hồn di sản. Ông Huyền chia sẻ: "Điệu Then là hồn cốt, là dòng

Nghệ nhân Ưu tú Đỗ Trung Huyền lưu giữ bộ sách cổ chữ Nôm Tày quý.

máu chảy trong huyết quản văn hóa người Tày; chúng tôi luôn mong muốn bản sắc văn hóa của dân tộc được bảo tồn, gìn giữ nguyên vẹn và ngày càng lan tỏa trong cộng đồng".

Mạch nguồn chảy mãi

Với Nghệ nhân Ưu tú Đỗ Trung Huyền, việc bảo tồn văn hóa không thể chỉ dừng lại ở những trang sách cất kỹ trong hòm, mà đi sâu phải thực sự sống trong nhịp sống của bản làng. Từ trần trở đó, ông đã thành lập Đội văn nghệ dân gian thôn Bảo Thắng. Nhiều năm qua, ông miệt mài, bền bỉ truyền dạy các làn điệu Then, cách gây đàn Tính và những điệu múa chày sọc cổ truyền cho thế hệ trẻ trong vùng, truyền dạy chữ Nôm Tày, đào tạo thầy Then kế cận.

Trong mỗi buổi học, ông luôn nghiêm khắc yêu cầu học trò không chỉ học lời ca, mà phải hiểu sâu sắc ý nghĩa của từng nghi lễ, từng động tác hành lễ, từ nghi thức mở đường, tẩy uế cho đến dâng lễ lên Ngọc Hoàng. Ông quan niệm, chỉ khi hiểu rõ cội nguồn, người ta mới có thể hát bằng cả trái tim và gìn giữ đúng giá trị cốt lõi của Then cổ.

Sự tận tụy của ông đã kết trái ngọt khi ngọn lửa đam mê bắt đầu nhen nhóm trong thế hệ măng non. Em Đỗ Yến Nhi, học viên trẻ tuổi của câu lạc bộ, vừa dứt một bài Then, hào hứng chia sẻ: "Từ nhỏ em đã được theo ông đi dự các lễ hội, nghe ông hát Then và yêu thích tiếng đàn Tính. Đến với lớp học, em không chỉ biết hát đúng giai điệu của nhiều bài Then cổ mà còn hiểu thêm về ý nghĩa thiêng liêng của từng bài hát, về văn hóa dân tộc mình".

Không cam lòng nhìn kho báu của dân tộc bị thời gian phủ mờ, ông Huyền còn dành phần thời gian để hệ thống, phân chia nội dung sách cổ chữ Nôm Tày thành từng chuyên đề nhỏ, khoa học và dễ hiểu. Song song với đó, ông mở lớp truyền dạy chữ Nôm Tày miễn phí ngay tại nhà. Lớp học đặc biệt ấy không phân biệt tuổi tác, chào đón từ những người già muốn tìm lại ký ức đến những bạn trẻ yêu văn hóa dân tộc. Qua sự chỉ dạy tận tình của ông, nhiều học viên trước đây chỉ hát Then theo cảm nhận thì nay đã hiểu thấu đáo ý nghĩa từng câu chữ; đặc biệt, có những học viên xuất sắc trở thành thầy mo, thầy tạo của bản, tiếp bước ông gánh vác việc tâm linh, văn hóa của làng. Ông Đỗ Ngọc Tân, học viên lớn tuổi, xúc động: "Chúng tôi vô cùng phấn khởi khi thấy bản sắc văn hóa của người Tày từng bước được hồi sinh. Thầy Huyền luôn tận tình hướng dẫn để các thế hệ trong bản hiểu rõ hơn về truyền thống và biết trân quý văn hóa của dân tộc của mình".

Như con tâm bên bi rút ruột nhà thơ, những cống hiến thầm lặng của ông đã được ghi nhận xứng đáng khi năm 2022, ông vinh dự được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân Ưu tú. Giữa nhịp sống hiện đại vội vã, tiếng đàn Tính vẫn trầm bổng vang lên dưới nếp nhà sàn nhỏ ở Minh Thắng. Mạch nguồn văn hóa ấy sẽ không bao giờ đứt đoạn, bởi luôn có những con người dành trọn cuộc đời để giữ lửa và trao truyền như Nghệ nhân Ưu tú Đỗ Trung Huyền.

GIẢI THOẠI

"Chiếc xích lô văn hóa" của Nguyễn Duy

VÀO đầu thập niên 1990, thị trường sách bỗng trở nên ế ẩm. Giữa bối cảnh ấy, nhà thơ Nguyễn Duy - người vốn mang dòng máu lãng tử, xốc vác - đã nảy ra một ý tưởng không giống ai: Đưa thơ ra vỉa hè để tự tìm đến với độc giả.

Năm 1993, ông khai trương "Đại lý thơ Nguyễn Duy" tại TP. Hồ Chí Minh với phương tiện truyền thông kiêm "showroom" di động: Một chiếc xích lô cải tiến. Thùng xe phía trước thay vì chở khách thì được ông thiết kế thành giá sách thu nhỏ, trưng bày các tập thơ mới xuất bản, xung quanh treo thêm tranh dân gian Đông Hồ và đồ gốm sứ mộc mạc. Trên xe, ông treo tấm biển viết tay hóm hỉnh: "Thơ phối một đồng bên đường/Có sao thiên hạ tư lưỡng mua vui?".

Chiếc xích lô ấy nhanh chóng trở thành một "hội quán di động" đầy lãng mạn. Người dân Sài

Gòn thời đó đã quá quen với hình ảnh Nguyễn Duy tóc dài, râu rậm, gò lưng đạp xe, phía trước chở những người bạn tri kỷ... Họ vừa thong dong qua các góc phố, vừa nhấp rượu, ngâm thơ và ca hát không ngao giữa thanh thiên bạch nhật.

Không dừng lại ở trong nước, tư duy "xích lô văn hóa" này còn theo ông sang Pháp, Đức, Mỹ trong các chuyến giao lưu. Ông mang gốm Bát Tràng, tranh Đông Hồ bày biện mộc mạc để giới thiệu cái hồn cốt dân tộc ra thế giới.

Giải thoại này không đơn thuần là một trò chơi ngôn. Bằng chiếc xích lô, Nguyễn Duy đã chứng minh: Thơ ca không phải thứ nghệ thuật thấp ngả xa xỉ, mà phải sống, thở và lách qua những xô bồ của cơm áo gạo tiền để ngân vang ngay giữa lòng đường phố.

HÀI YẾN (Sưu tầm)

Sẵn sàng cho giải đấu lớn

■ GIANG LAM

Giải Vovinam mở rộng lần thứ I năm 2026 mang tên Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang đang chuẩn bị khai mạc. Lần đầu tiên trực tiếp đứng ra tổ chức một giải đấu võ thuật với gần 30 đoàn trong và ngoài tỉnh với hơn 400 vận động viên đăng ký tham gia, Báo và phát thanh truyền hình Tuyên Quang nỗ lực mang đến một sân chơi quy mô, bài bản. Sự đồng hành của một cơ quan truyền thông lớn của tỉnh góp phần nâng tầm phong trào, tạo nên một sự kiện thể thao chuyên nghiệp và chuẩn mực cho những người đam mê Việt Võ Đạo.

Khi thể sỏi nổi

ĐẾN thăm các câu lạc bộ (CLB) Vovinam trên địa bàn tỉnh những ngày này, điều dễ nhận thấy nhất là không khí tập luyện hăng say, nghiêm túc. Những tiếng hô vang dội, những bước di chuyển mạnh mẽ và những giọt mồ hôi ướt đầm trên thảm tập minh chứng cho quyết tâm cao độ của các võ sinh trước thềm giải đấu lớn.

Sức hút của Vovinam không phải là điều ngẫu nhiên. Không chỉ đơn thuần là một môn thể thao, Vovinam nổi bật với hệ thống kỹ thuật thực chiến mạnh mẽ. Tại Tuyên Quang, từ những nhóm nhỏ lẻ ban đầu, đến nay môn võ này đã bắt đầu phát triển mạnh mẽ, trở thành sân chơi học đường đầy sôi động.

Phong trào Vovinam đã thực sự bám rễ sâu rộng, phủ sóng trên toàn tỉnh. Để có được một nền tảng vững chắc như hiện tại là cả một quá trình nỗ lực không ngừng nghỉ của những người làm chuyên môn. Nhìn lại bức tranh tổng thể, Võ sư Đặng Xuân Duyệt, Trưởng bộ môn Vovinam Tuyên Quang chia sẻ: “Phong trào Vovinam Tuyên Quang đang từng bước phát triển. Từ một vài CLB nhỏ lẻ, nay toàn tỉnh có gần 30 CLB hoạt động thường xuyên với 500 đến 600 vận động viên. Đặc biệt, việc phối hợp đưa võ nhạc Vovinam vào làm bài tập thể dục ngoại khóa tại các trường học

Huấn luyện viên đang nỗ lực luyện tập cho các vận động viên nhí tham gia giải đấu.

đã tạo hiệu ứng rất tốt, giúp các em học sinh vừa rèn luyện thể chất, vừa nuôi dưỡng tinh thần kỷ luật và tình yêu với võ thuật truyền thống”.

Để hướng tới giải đấu, các CLB đang chủ động tăng tốc. Giáo án tập luyện được các huấn luyện viên (HLV) điều chỉnh lại, tập trung cao độ vào việc rèn luyện thể lực, hoàn thiện kỹ thuật cá nhân và mài giũa chiến thuật. HLV Nguyễn Ngọc Tuấn, CLB Vovinam Tuyên Quang cho biết: “Chúng tôi cho các em tập luyện theo giáo trình cụ thể:

từ thi quyền, đối kháng đến võ nhạc theo đúng lứa tuổi và hạng cân. Ban huấn luyện chú trọng đẩy cao chiến thuật và thể lực tối nhất cho các em, nhưng có phương án khoa học để tránh quá sức, đảm bảo an toàn tuyệt đối trong luyện tập”.

Không chỉ là rèn luyện thể chất, Vovinam còn hun đúc cho người học tinh thần tôn sư trọng đạo và ý chí kiên cường. HLV Trần Phương Thanh, CLB Vovinam phường An Tường bộc bạch: “Đến với giải đấu mở rộng quy mô lớn

lần này, điều tôi mong muốn nhất là truyền cho các bạn môn sinh tinh thần Vovinam đích thực: Đó là phải có ý chí kiên trì, tính kỷ luật cao và không ngại bất kỳ thử thách nào. Chúc cho các vận động viên sẽ đạt được thành tích cao nhất cho CLB của mình”.

Sự chuẩn bị kỹ lưỡng từ những người thầy đã truyền sự tự tin lớn cho các học trò. Em Kiều Thiệu Uyên Nhi, vận động viên đến từ CLB Vovinam xã Hàm Yên hào hứng: “Qua thời gian rèn luyện, em thấy mình trưởng thành rất nhiều. Để chuẩn bị cho giải đấu sắp tới, em đã tự trang bị cho mình một lối đánh thích hợp và một tâm lý vững vàng. Em tin bản thân mình có thể tự tin chiến thắng để mang thành tích cao về cho địa phương”.

Hướng tới giải đấu chuyên nghiệp

Giải Vovinam Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang mở rộng lần thứ I năm 2026 mang một ý nghĩa đặc biệt khi có sự đồng hành trực tiếp từ cơ quan truyền thông lớn nhất của tỉnh. Sự tham gia này không chỉ mở ra một sân chơi quy mô hơn mà còn thể hiện trách nhiệm xã hội của báo chí trong việc thúc đẩy phong trào thể dục thể thao địa phương.

Hiện đã có gần 30 đoàn trong tỉnh và ngoài tỉnh với hơn 400 vận động viên đã đăng ký tham gia giải đấu. Theo kế hoạch, giải đấu sẽ chính thức khởi tranh từ ngày 9 đến 12-7-2026. Các trận thi đấu sôi nổi cùng lễ khai mạc, bế mạc sẽ diễn ra tại Nhà thi đấu

MỖI TUẦN MỘT CUỐN SÁCH

Sống hạnh phúc hơn

■ NGỌC BÍCH

MỞ cửa trái tim là một trong những tác phẩm tiêu biểu của Ajahn Brahm, vị tu sĩ Phật giáo Nguyên thủy nổi tiếng về phong cách giảng dạy gần gũi, hài hước nhưng giàu chiều sâu triết lý. Cuốn sách được biên soạn từ những bài giảng và câu chuyện đời thường, phản ánh quá trình tu tập và quan sát cuộc sống của tác giả, qua đó giúp người đọc hiểu rõ hơn về cách sống hạnh phúc hơn nhờ chuyển hóa khổ đau và tìm lại sự an ổn nội tâm.

Mỗi câu chuyện trong sách là một lát cắt giản dị nhưng chứa đựng bài học sâu sắc về đời sống tinh thần, xoay quanh những chủ đề chính như: tha thứ, tình thương, sự kiên nhẫn, cách đối diện với đau khổ và đặc biệt là khả năng “buông bỏ” những bám chấp trong tâm trí.

Ajahn Brahm không trình bày giáo lý theo cách hàn lâm, mà thông qua cách con người đời diễn với giọng điệu, mất mát, thất vọng, kỳ vọng và cả những niềm vui nhỏ bé trong cuộc sống; như một lời nhắc nhẹ nhàng rằng khổ đau không chỉ đến từ hoàn cảnh, mà chủ yếu đến từ cách con người phản ứng và nắm giữ cảm xúc.

Cuốn sách nhấn mạnh ba giá trị cốt lõi: biết cảm

thông với người khác và với chính mình, biết quan sát cảm xúc thay vì bị cuốn theo chúng và biết giải phóng tâm trí khỏi những ràng buộc không cần thiết. Từ đó chuyển tải một thông điệp xuyên suốt: hạnh phúc không đến từ việc kiểm soát thế giới bên ngoài, mà từ sự chuyển hóa bên trong chính mình.

Con người thường có xu hướng tìm kiếm hạnh phúc bằng cách thay đổi hoàn cảnh: giàu hơn, thành công hơn, được yêu thương nhiều hơn. Nhưng Ajahn Brahm chỉ ra rằng, nếu tâm không thay đổi, thì dù hoàn cảnh có thay đổi, khổ đau vẫn tiếp diễn dưới hình thức khác.

Cuốn sách cho thấy: buông bỏ không đồng nghĩa với yếu đuối, mà là biểu hiện của trí tuệ. Người biết buông bỏ là người đủ mạnh mẽ để không bị quá khứ điều khiển, đủ tinh táo để không bị cảm xúc chi phối, và đủ sáng suốt để không đánh đồng bản thân với những gì mình đang sở hữu hay đã trải qua.

Trong xã hội hiện đại ngày nay, con người đang sống trong nhịp điệu nhanh, áp lực lớn và sự cạnh tranh liên tục. Nhiều người trẻ bị cuốn vào vòng xoáy thành tích, so sánh bản thân qua mạng xã hội, luôn cảm thấy mình

“chưa đủ tốt”. Trong khi đó, nhiều người lớn tuổi lại mang trong mình những lo âu, tiếc nuối hoặc bám chấp vào quá khứ.

Chính trong bối cảnh ấy, triết lý buông bỏ của cuốn sách trở nên đặc biệt ý nghĩa. Trong gia đình, buông bỏ có thể là việc cha mẹ giảm kỳ vọng áp lực lên con cái, và con cái học cách thấu hiểu thay vì phản ứng cực đoan. Trong công việc, đó là khả năng làm hết mình nhưng không bị ám ảnh bởi thành hay bại. Trong đời sống tinh thần, đó là học cách chấp nhận những điều không hoàn hảo như một phần tất yếu của cuộc sống.

Ajahn Brahm không dạy con người trốn tránh cuộc sống, mà dạy cách sống bằng một tâm thế tự do. Mở cửa trái tim vì vậy không chỉ là một cuốn sách về Phật giáo, mà là một lời nhắc nhẹ nhàng nhưng sâu sắc về cách con người có thể sống hạnh phúc hơn giữa đời thường.

Sách do Hồ Thị Việt Hà dịch, Nhà xuất bản Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh tái bản năm 2020. Bạn có thể tìm mua tại các nhà sách trên toàn quốc, tại các trang bán sách online, hoặc nghe đọc sách qua ứng dụng Voiz FM.

Vận động viên Cầu lạc bộ Vovinam xã Đông Văn luyện tập trước giải đấu.

Trung tâm Văn hóa, Thể thao Thanh thiếu nhi tỉnh Tuyên Quang.

Với vai trò tổ chức, Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang đang khẩn trương hoàn tất khâu chuẩn bị. Đơn vị đã phối hợp cùng Công an tỉnh, Sở Y tế và Tỉnh đoàn để đảm bảo các điều kiện về an ninh, y tế và hậu cần cho giải đấu. Những trận đấu chung kết và các lễ khai mạc, bế mạc cũng sẽ được phát trực tiếp trên các nền tảng số, mang không khí của giải đấu đến gần hơn với khán giả.

Theo đồng chí Ngô Chiến Quang, Phó Giám đốc Báo và Phát thanh, Truyền hình tỉnh, giải đấu hướng tới mục tiêu: vừa mang đến không gian rèn luyện sức khỏe thiết thực cho các em nhỏ dịp hè, vừa là nơi bồi dưỡng, tuyển chọn những nhân tố xuất sắc cho Đội tuyển Vovinam Tuyên Quang, vừa để phát huy tinh thần thượng võ trong cộng đồng.

Với nền tảng vững chắc từ lực lượng võ sinh đông đảo, sự tận tâm của đội ngũ HLV cùng khâu tổ chức bài bản, minh bạch, Giải Vovinam Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang lần thứ I năm 2026 hội đủ mọi yếu tố để phát triển. Giải đấu hứa hẹn không chỉ là ngày hội môn võ thuật truyền thống mà còn là bộ phận vững chắc về tinh thần thượng võ, lòng tự hào dân tộc của thế hệ trẻ xứ Tuyên tiếp tục vươn cao, lan tỏa mạnh mẽ trong cộng đồng.

Cuốn sách là lời nhắc sâu sắc về cách con người có thể sống hạnh phúc hơn giữa đời thường.

Tuyên Quang - vùng đất chiến khu xưa từ lâu đã là mạch nguồn cảm hứng bất tận của thi ca, nhạc họa. Nhưng không dừng lại ở những triền núi mờ sương hay những mái nhà sàn nâu màu khói bếp, hội họa xứ Tuyên những năm gần đây đang chứng kiến một cuộc chuyển mình ngoạn mục. Những người con của đại ngàn đã mang theo hơi thở núi rừng, hòa nhịp cùng ngôn ngữ hội họa đương đại để đưa các tác phẩm vươn ra thế giới, khẳng định vị thế Tuyên Quang trên bản đồ nghệ thuật quốc tế.

Họa sĩ Nguyễn Thế Hùng.

Hội họa xứ Tuyên vươn tầm quốc tế

■ LÊ DUY

Mô hình "Ánh dương phương Đông - Long Quân trở về" của đội Sắc màu Thành Tuyên được đánh giá cao tại Cuộc thi thiết kế đèn lồng quốc tế Ocean năm 2025.

Sự bứt phá của những chất liệu đương đại

HỘI họa Tuyên Quang đã thành công khi khắc họa một bức chân dung thiên nhiên tuyệt đẹp, phản ánh trọn vẹn sự phong phú và đa dạng của mảnh đất này. Về đẹp ấy không đơn điệu, mà lúc hiện lên đầy thơ mộng, trữ tình, khi lại mang vẻ đẹp hùng vĩ, kiêu hãnh của vùng Cao nguyên đá trùng điệp.

Người yêu hội họa cả nước biết đến tên tuổi họa sĩ Mai Hùng qua những bức tranh lụa mang đậm sắc màu vùng cao như: "Trông ra biên giới", "Buổi sớm đi tuần"... Ông từng ghi dấu ấn với tác phẩm "Chiều Quán Bạ" được trưng bày tại Algeria. Những tác phẩm khắc khoải tình yêu miền núi được người yêu hội họa đón nhận như: "Nguồn nước mới", "Tết tháng 3", "Chuyến ở vùng cao"... Khi xem tranh của ông, người xem ấn tượng về một không gian rộng, hiện diện con người và cảnh vật hài hòa. "Chiều Quán Bạ", không sa vào việc mô tả địa lý, mà tập trung nắm bắt "cái hồn" của một buổi chiều yên ả trên miền núi vô cùng khoáng đãng. Người xem có thể cảm nhận được cả không khí và ánh sáng dịu nhẹ của buổi chiều đang dần buông trên thung lũng.

Nếu tranh lụa mang lại cảm giác hoài niệm, mềm mại, thì sự xuất hiện của họa sĩ Nguyễn Thế Hùng lại là một cú hích mang tính bứt phá, định hình một phong cách thể hiện vô cùng độc đáo: Sơn mài trên toan.

Sinh năm 1981 tại phường An Tường, tỉnh Tuyên Quang, tuổi thơ Thế Hùng hòa mình với thiên nhiên thơ ỏi nên trong nhiều bức tranh của anh thấm đậm sắc màu cây

cỏ hoa lá. Năm 15 tuổi, anh thi đỗ vào Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Việt Bắc tại Thái Nguyên. Sau đó ghi danh tại Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam với những bước chuyển mình trên con đường nghệ thuật hội họa chuyên nghiệp. Anh từng bộc bạch: "Những cái mới luôn luôn lôi kéo tôi. Kỹ thuật tạo hình, tạo chất của tôi phải đa dạng và phong phú". Sự tìm tòi ấy đã dẫn anh đến một vùng đất hoàn toàn mới - nơi chất liệu sơn mài truyền thống vốn gắn liền với những tấm vóc gỗ nặng nề, nay được thử nghiệm một cách uyển chuyển trên nền vải toan.

Hàng loạt triển lãm cá nhân tạo tiếng vang lớn như "Xin hãy nhẹ tay", "Thắm thì" hay "Tôi ở đây" và gần đây nhất là "Mây và Trầm tích" là câu trả lời thuyết phục cho sức sáng tạo bền bỉ của người nghệ sĩ xứ Tuyên. Các tác phẩm của Nguyễn Thế Hùng không chỉ phản ánh thế giới nội tâm phức tạp, sự tự tin và chủ động của người phụ nữ hiện đại giữa vòng xoáy công nghệ, mà còn là sự hòa quyện tuyệt vời giữa tính truyền thống của sơn mài và tinh thần phóng khoáng của hội họa đương đại phương Tây. Với sự cẩn mẫn ấy, anh đã ghi danh mình vào danh sách những họa sĩ Việt Nam có tác phẩm được săn đón tại các bộ sưu tập tư nhân và triển lãm quốc tế, đưa hội họa xứ Tuyên tiệm cận sâu sắc với xu hướng mỹ thuật đương đại toàn cầu.

Khát vọng vươn xa

Không chỉ dừng lại ở các triển lãm chuyên sâu, các họa sĩ Tuyên Quang còn tích cực tham gia vào các sân chơi nghệ thuật mang tính giao lưu quốc tế quy mô

lớn. Đầu năm 2024, tại Triển lãm tranh màu nước quốc tế "Sắc màu văn hóa" diễn ra ở Văn Miếu - Quốc Tử Giám, họa sĩ Nguyễn Việt Yến đã đại diện cho nghệ sĩ xứ Tuyên đứng chung sân khấu với hơn 60 họa sĩ tên tuổi đến từ 22 quốc gia và vùng lãnh thổ.

Tác phẩm "Hoa Phù dung" của Nguyễn Việt Yến đã xuất sắc vượt qua hơn 1.000 tác phẩm trên khắp thế giới để lọt vào danh sách trưng bày chính thức. Bằng chất liệu màu nước khó tính, đòi hỏi sự làm chủ hoàn toàn về độ loãng và sắc độ, nữ họa sĩ đã tạo nên một đóa phù dung vừa mong manh, vừa kiêu kỳ. Những nét vẽ mềm mại nhưng dứt khoát, uyển chuyển của chị đã khiến người xem trong và ngoài nước phải trầm trồ. Bức tranh không chỉ là hình ảnh một loài hoa, mà là biểu tượng cho sự tinh tế, nội lực thâm lắng của những người làm nghệ thuật nơi vùng cao Tuyên Quang khi đứng cạnh những bậc thầy màu nước thế giới từ Pháp, Nhật Bản, Australia hay Brazil. Năm 2025, chị lại tiếp tục có tranh tham gia triển lãm màu nước Quốc tế tại Ceret, Cộng hòa Pháp, với tổng số 370 tác phẩm của các họa sĩ đến từ 58 quốc gia và vùng lãnh thổ. Họa sĩ Nguyễn Yến được Ban Tổ chức triển lãm tại Cộng hòa Pháp lựa chọn hai tác phẩm, bao gồm bức họa màu nước "Ngôi nhà nhỏ ở Lao Xa", "Cây sa mu ở đầu bản".

Hội họa, suy cho cùng, phải là tiếng nói cất lên từ trái tim biết rung động. Khi họa sĩ thực sự rung động trước vẻ đẹp của mình, tác phẩm sẽ tự tìm được tiếng nói chung với nhân loại. Sự vươn tầm ấy không chỉ gói gọn trong những bức tranh treo khung kính. Mỗi đây nhất, tại Cuộc thi thiết kế đèn lồng quốc tế Ocean năm 2025 với chủ đề "Ánh sáng phương Đông", tỉnh Tuyên Quang đã tạo nên một hiện tượng văn hóa độc đáo khi có tới 5 đội thi xuất sắc lọt vào vòng chung kết, vượt qua hàng chục đối thủ nặng ký từ Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, Thái Lan. Đoàn tình Tuyên Quang giành giải Ba cho mô hình "Long Phụng sum vầy" đội Sắc màu cuộc sống của nghệ nhân Phạm Toán và giải Khuyến khích mô hình "Lạc Long Quân trở về" đội Sắc Màu Thành Tuyên của nghệ nhân Phạm Sang. Đây là sự mở rộng biên độ của hội họa - nơi nghệ thuật tạo hình dân gian hòa quyện cùng tư duy thẩm mỹ hiện đại để tỏa sáng rực rỡ ở một sân chơi quốc tế.

Nhìn lại hành trình vươn ra biển lớn của mỹ thuật Tuyên Quang, có thể thấy một mẫu số chung: Tất cả các tác phẩm đỉnh cao đều được nuôi dưỡng từ bầu sữa văn hóa bản địa nhưng được nhào nặn bằng tư duy mở, không ngại định kiến, không ngại thử nghiệm. Từ lụa, màu nước cho đến những thử nghiệm táo bạo của sơn mài trên toan, các họa sĩ xứ Tuyên đã chứng minh rằng "Địa lý không phải là rào cản của nghệ thuật". Một họa sĩ sống ở vùng Trung du miền núi vẫn hoàn toàn có thể cất lên tiếng nói đại diện cho tinh thần thời đại.

Phía bên kia cây cầu

■ Truyện ngắn: CHU THỊ MINH HUỆ

Minh họa: BÍCH NGỌC

TỪ nhà Mỹ ở thôn Cán Chu Phìn xuống xã rất xa. Với sức đi của Mỹ phải hết hai tiếng đi bộ. Đường đi là con đường đất bé tí, chênh vênh giữa một bên là vực, một bên là núi. Trên đường đi Mỹ phải leo lên một quả núi nhỏ, rồi đi xuống. Đặc biệt phải đi qua một cây cầu treo bé tí, các nan của cầu gần mục hết, rất nguy hiểm. Mà tính Mỹ thì nhát, mỗi lần đi qua là Mỹ phải nhắm mắt he hé để nhìn thẳng chứ không dám nhìn xuống. Ngày trước, mỗi lần đi chợ theo mẹ đều phải đi qua cây cầu này. Mỹ toàn bắt mẹ công. Nhưng giờ Mỹ phải tự đi rồi, nên rất sợ. Sợ cả việc phải đi học xa nhà một tuần mới về một lần. Sợ đến trường đi đó không có mẹ, phải tự lo cho bản thân mình. Sợ cả kiến thức Mỹ không đủ để học. Sợ thế nhưng Mỹ vẫn muốn đi học để không phải ở nhà bị bố và các bác trai gả cho thằng Sèo.

Mẹ và Mỹ thì muốn đi học, nhưng bố thì không muốn cho đi. Đặc biệt là các bác trai trong họ không muốn cho đi, vì muốn Mỹ ở nhà gả đi còn kiếm được ít tiền và đặc biệt là được ăn cỗ cưới nhiều ngày. Vì nhà trai đến đặt gả, đặt rượu là nhà giàu nên về mặt ăn uống thì không phải nghĩ ngợi, họ lo tất được cỗ trong mấy ngày cho Mỹ. Mỹ ghét các bác trai, nhưng ở bản này thì đàn ông là tất cả mọi thứ trên đời, đàn ông nói gì thì đàn bà là già rồi hay con trẻ cũng đều phải nghe.

Mỹ xuống được trường học là do trốn đi trong đêm. Mọi việc từ khi đến trường toàn là cô Thu lo liệu cho. Mỹ không biết là cô đã lo những gì, chỉ biết đã được vào học lớp 6, được ở nội trú để đi học. Cô bảo:

- Mỹ như thế này là đừng cảm lắm rồi. Có nhiều bạn nữ khác muốn đi học lắm mà không dám.

- Không đi học thì em ở nhà cũng bị gả đi. Em sợ lắm. Bố và các bác trai ăn lắm.

- Ủ, có biết. Rồi dần dần họ sẽ khác thôi. Khi nào em lớn lên, mọi thứ sẽ khác.

- Nhưng cô ơi! Đợi đến lúc ấy thì lâu lắm.

Mỹ không dám nói giờ thoát được cảnh ở nhà rồi thì lại sợ cái khác. Mỹ sợ bọn thằng Sèo bắt đầu. Vừa chiều hôm thứ 6, bọn nó biết Mỹ về nhà nên đã đón đường ở đầu cầu treo để định bắt Mỹ theo theo bắt đầu.

Hôm ấy, mãi chiều tối Mỹ mới về, vì phải giặt xong ít quần áo phơi cho khô để thứ hai còn có mặc. Mặt trời xuống dần giữa núi rồi Mỹ mới ra khỏi cổng trường. Đây cũng là lần đầu tiên Mỹ về muộn nhất nên vừa đi vừa sợ. Mỹ không bao giờ dám nhìn thẳng, nhìn xa trên con đường trước mặt. Lúc nào cũng chỉ dám nhìn xuống để nhìn gần ngay trước mặt. Mỹ tự cảm thấy rằng, chỉ có lúc cô giáo gọi phát biểu là dám ngẩng mặt lên để nhìn cô và trả lời. Thói quen này Mỹ bị mẹ dạy từ hồi học lớp 1. Cả mẹ và những người phụ nữ cũng luôn luôn cúi mặt nhìn xuống bàn chân. Mẹ bảo như thế mới không bị vấp ngã. Nếu nhìn mặt tận xa, hay nhìn lên trời thì hồn đã đứt chân không nhìn thấy sẽ bị vấp ngã. Mà nếu đang đi cầu, đi nước hay đi cầu thì chỉ có lần xuống vực mất xác. Chính vì thế mà chẳng có người phụ nữ nào có thói quen nhìn xa, chỉ cúi đầu đi đến nhìn nhìn lên. Nhưng giờ thì Mỹ nghĩ ra được rằng cách nhìn ấy chẳng phải hoàn toàn do tục lệ bắt phải thế mà một phần cũng do những người đàn ông trong bản bắt phụ nữ như thế. Đàn ông không muốn phụ nữ nhìn ngang, nhìn lên vì họ sợ nhìn như thế sẽ gặp được những cái hay, cái tốt thì sẽ nảy sinh tâm lý chống đối những gì họ áp đặt. Như Mỹ đây, cũng là đang chống đối bố, chống đối các bác mà

trốn đi học. Thế là Mỹ dám nhìn ngang hay nhìn lên trên rồi đấy. Cái thứ con gái như Mỹ rồi thì chẳng giúp gì được cho gia đình mà sẽ đi những đâu đâu ấy. Bố đã nói thế từ hôm đầu tiên Mỹ về nhà.

Nỗi sợ cây cầu treo vẫn là nỗi sợ bé so với nỗi sợ ở nhà bị gả cho thằng Sèo. Mỹ đang mãi nghĩ ngợi như thế khi đi qua cây cầu thì bọn thằng Sèo đứng đón Mỹ ở đầu cầu bên kia. Bọn nó cũng sợ đi qua cây cầu treo nên chỉ dám đứng ở bên kia cầu. Cũng tại cái thói quen không dám nhìn xa nên mới không nhìn thấy bọn nó đã đợi Mỹ ở đầu cầu. Mỹ vừa đặt chân hết cầu thì bọn nó nhảy ào từ dòng núi xuống. Sợ quá, không còn chỗ chạy nữa nên Mỹ đành chạy quay lại. Giờ thì không sợ được, phải chiến thắng thì mới không rơi vào tay bọn nó. Thế là Mỹ chạy, những bước chân phải bước thật chuẩn vào những nan cầu, không được trượt, nếu không sẽ bị rơi xuống sông. Nỗi sợ bị bắt bắt chiến thắng, Mỹ đã vượt được sang hết cây cầu. Bọn nó không dám đuổi theo nên đứng lại phía đầu cầu bên kia. Nhưng sang được bên này cầu rồi thì lại sợ một điều nữa, sợ không về được nhà, vì bọn nó đứng ở bên kia cầu. Bọn nó biết hôm nay thứ sáu Mỹ phải về nhà. Thế thì phải làm sao đây? Bọn nó không chịu về, vì bọn nó biết rằng Mỹ chỉ có con đường duy nhất là về nhà, nên chờ để bắt bằng được. Thế chẳng nhẽ Mỹ ngủ ở đầu cầu này à?

Trời tối. Mỹ đói. Bọn nó vẫn ngồi bên kia cầu, vì bọn nó mang theo cả rượu và gà để ngồi đợi. Thế thì chỉ còn cách trở lại trường. Ở trường có thầy cô tục, Mỹ sẽ xin cơm. Mỹ đến phòng cô Thu, cô đang xem ti vi. Thấy Mỹ có nhào ra ngạc nhiên hỏi:

- Sao em lại quay lại? Sợ bố à? Bố làm gì em rồi?

- Không. Em chưa về đến nhà có à!

- Sao thế?

- Em mới đi đến cầu treo thôi.

- Em sợ cầu à? Không dám sang cầu vì tối à?

- Không phải. Em sợ bọn thằng Sèo bắt em theo tục bắt đầu. Bọn chúng lợi dụng thế bắt đầu thôi, chứ ngày xưa là phải hai người đồng ý rồi thỏa thuận với nhau mới được bắt.

- Nhưng cứ thế này bọn chúng cũng sẽ bắt em mất. Phải có cách gì lâu dài để chúng phải từ bỏ ý định này mới được.

- Có nghĩ giúp em đi, cứ cuối tuần bọn

nó lại rình bắt thì làm sao về nhà được.

- Khó thân em. Ở nhà thì bố và các bác trai, trên đường thì con trai. Cô phải tìm cách lâu dài mới được. Nhưng giờ em vào ăn cơm đã không đói, rồi đi tắm. Cuối tuần này em ở lại với cô học bài và đọc sách, không về nữa. Cô sẽ nhắn người về để mẹ em yên tâm.

Hai ngày cuối tuần Mỹ ở lại với cô Thu. Hai cô trò học bài và đọc sách. Cô mang lên trường rất nhiều sách báo. Mỹ ngưỡng mộ vì cô dạy giỏi và yêu thương học sinh. Hai cô trò đang nằm trên giường đọc sách báo thì có người bắt dậy.

- Đấy rồi. Mỹ ơi!

- Gì thế cô?

- Cứu tinh của em đây rồi?

- Từ báo sao cứu tinh được à?

- Ở đây nói tới bắt cóc trẻ em sẽ bị phạt tù và phạt tiền.

- Thế à? Bọn thằng Sèo bắt em làm đầu là bắt cóc trẻ em à?

- Đúng rồi. Em không đồng ý. Em dưới 16 tuổi mà bọn chúng bắt thì là bắt cóc trẻ em đấy. Em phải nói để các bạn ấy hiểu bắt cóc trẻ em sẽ bị phạt tù và phạt tiền đấy.

- Cô ơi, nhưng em sợ lắm. Nhớ bọn nó không sợ pháp luật thì sao? Nhà nó giàu lắm.

- Em đừng cảm lắm mà. Họ sẽ sợ bị ngồi tù, sợ bị phạt số tiền lớn thì sẽ thả em.

Mỹ lo lắng, nhớ không như cô nói mà bị bắt về nhà nó, nhốt vào buồng rồi thì thoát ra bằng cách nào. Từ đó Mỹ đọc sách, học bài không vào đầu được chữ nào. Cô Thu biết Mỹ lo nghĩ nên động viên nhiều. Hết một tuần nữa, Mỹ lại phải về nhà. Nhưng vẫn không dám về. Mỹ xin cô ở lại, rồi nhắn người về báo mẹ, nhưng cô không cho. Cô bảo phải đối diện với sự thật thì mới giải quyết được, chứ trốn tránh không thể được lâu dài. Mỹ biết bọn nó sẽ chờ ở đầu cầu treo vì không lười kéo nhau qua cầu được. Bọn nó sẽ chờ bắt bằng được vì bố Mỹ đã nhận lễ của nhà thằng Sèo rồi. Số lễ đó đã bị quy ra mấy mâm rượu cho bố và các bác trai rồi. Nếu Mỹ mà báo công an thì bố sẽ phải trả lại mấy mâm rượu đó. Thế thì bố đánh Mỹ đến chết mất.

- Cứ để mấy mâm lễ đấy cô lo. Cô sẽ lấy lương cho bố em trả đủ lễ, thế là xong. Quan trọng là em phải chứng tỏ mình mạnh mẽ, mình đi học đủ hiểu biết để tự bảo vệ mình trước những cái không đúng. Thế thì

các bạn khác mới noi gương và những người đàn ông mới biết sợ pháp luật để không áp đặt những hủ tục lạc hậu lên đàn bà và các bé gái nữa.

- Nhưng nhờ đâu không được thì sao cô?

- Sẽ được. Em cứ về đi. Nếu em bị bắt đầu, sáng thứ hai không xuống học được thì cô sẽ đến nhà Sèo can thiệp.

- Cô ơi! Hay là cô đi sau em nhé!

- Không được. Vì như thế là có trở mình lại phạm tội có ý bố trí. Quan trọng là sự dũng cảm của em.

- Nếu thứ hai không thấy em thì cô phải đến nhà Sèo cứu em nhé!

- Ủ, cô sẽ cùng công an xã đến cứu em.

Mỹ về. Chân bước mà mặt tím vào vì sợ. Quả đúng là bọn nó vẫn đợi phía bên kia cầu. Nhưng vẫn phải qua cầu. Lần này Mỹ không sợ cây cầu nữa. Lần trước còn chạy qua được thì giờ đi qua không có gì đáng sợ nữa. Mỹ đã nhìn sang cả bên kia cầu và thấy bọn nó đang ngồi tán chuyện để đợi. Gần hết cầu, bọn nó nhảy xuống mép cầu để đợi tùm tùm. Có lẽ chúng cũng ngạc nhiên tại sao Mỹ vẫn đi tiếp chứ không chạy trốn như lần trước khi biết rằng bọn chúng đang đợi. Mỹ lấy lại tinh thần cho mặt không tím nữa để đối phó với ba thằng con trai cao to hơn. Cả ba thằng nhảy xổ vào tùm, Mỹ đứng im chứ không làm gì cả. Bọn chúng ló đi, Mỹ giằng ra để thoát, đã biết rằng không thoát được bọn chúng. Mỹ gào to lên mong có ai biết mà cứu. Thằng Sèo cười ha hả bảo:

- Chẳng có ai quanh đây đâu, mà có cũng chẳng ai cứu vì biết thừa là tao đang bắt đầu thì cứu làm gì.

- Sẻ cứu, có người cứu tao đấy. Có ai không? Cứu tôi với! Cứu với!

Bọn nó càng cười to rồi lôi Mỹ đi. Mỹ vẫn giằng và vẫn kêu cứu, nhưng quá thật một vài người biết Mỹ kêu mà không cứu, vì họ biết bọn thằng Sèo bắt đầu, với lại người nhà thằng Sèo làm gì chẳng ai dại mà dấy vào để phải phiền phức. Mỹ biết người ta không cứu thì đành giờ đến lượt để mong thoát thân.

- Tao sẽ kiện chúng mày.

Mây vào buồng của tao rồi thì kiện với mấy cái chân giường.

Thoát ra được tao sẽ đi kiện với công an đấy. Chúng mày bỏ tao ra đi!

Bọn chúng cười to hơn báo thoát ra được mới lạ chứ. Cửa và cổng nhà thằng Sèo mà thoát được thì còn nói gì là nhà thằng Sèo nữa.

- Thế chẳng nhẽ cả đời tao không ra nổi ngoài à? Ra được ngoài tao sẽ đi kiện. Lúc ấy chúng mày sẽ bị phạt tù đến mười năm, phạt tiền đến mấy chục triệu đồng đấy. Vì tao không đồng ý, tao chưa đến mười sáu tuổi, tức là chúng mày bắt cóc trẻ em đấy. Bắt cóc trẻ em là một tội, sẽ bị phạt tù và phạt tiền. Chúng mày hiểu chưa?

Mỹ gào lên với mấy người nó. Quả là có tác dụng thật. Thằng Páo buông tay ngay, vì nhớ nó nghèo nhất nên sợ nhát. "Con này ghê thật! Một mình mày giết được pháp luật mày à!". Thằng Sèo quát: "Mày điên à? Làm gì có chuyện đó".

Mỹ lại gào: "Đúng có chuyện đó. Tuần trước chúng mày bắt tao, tao đã hỏi cô giáo. Cô giáo lấy sách cho tao đọc, chỉ rõ chỗ pháp luật quy định rồi. Nhà thằng Páo không có tiền mà nộp phạt đầu đấy. Chúng mày bỏ tao ra ngay. Thằng Sèo bắt tao, nhưng bọn mày giúp nó thì là đồng bọn cũng bị phạt giống nó đấy". Thế là không những thằng Páo bỏ mà thằng Sinh cũng bỏ. Một mình thằng Sèo không giữ nổi. Mỹ giằng ra rồi chạy. Chạy một đoạn mệt quá thì dừng lại, còn quay lại với chúng nó: "Chúng mày bỏ ý định bắt tao đi. Cứ bắt là tao kiện cho chúng mày vào tù".

- Nhưng mà bố nhào nhận lễ nhà tao rồi. Thế nào mày cũng phải về nhà tao làm đầu.

- Tao sẽ nhờ cô giáo trả lễ. Không bao giờ tao về nhà mày. Nhớ đấy!

Thế là Mỹ thoát, về nhà vừa đi vừa cười. Quả đúng như cô giáo nói thật. Ai mà chả sợ bị phạt tù và phạt tiền. Có nói phải dùng cảm thì mới thắng được. Đúng là đi học để hiểu, hiểu rồi thì đừng cảm tự bảo vệ mình. Từ giờ trở đi Mỹ sẽ dùng cảm mà sống.

LÊ NA

Bán Phùng ngày nước rơi

Người La Chí sống gần trời
Bạc thang ruộng ngóng nước rơi mỗi mòn
Đất ru trái mận thơm giòn
Sấm vừa đổ nước, mây còn vẫn vơ
Nước rơi. Rơi tự ngàn xưa
Những vòng tay núi be bờ nước cong
Sông mây, trâu lội đục dòng
Dáng ai cấy vội, nón chèo chênh sương
Mẹ ngồi khâu khói lên hương
Thêu hoa văn núi những đường chỉ tay
Cha đang mài, sữa mũi cày
Xuyên vào gian khổ từ ngày còn trai
Đường cày mỡ nắng ban mai
Gập ghềnh biên giới hoa cài bước chân
Tôi theo mây núi phân vân
Đường xa cầu lườn* bay gần dáng em
Bán Phùng đợi nước đã quen
Chiều nay khách lạ ngược lên Bán Phùng.

(* Lườn: một làn điệu dân ca La Chí)

HUỲNH THỊ MỘNG TUYẾN

Về lại quê xưa

Tôi về thăm lại quê xưa
Chợt nghe ký ức chiều mưa lặng thầm
Hiên nhà rêu phủ tháng năm
À đi... tiếng mẹ ướm dằm lời ru.

Tôi về nhặt lá mùa thu
Cây đa, bến nước, hàng lu... đứng chờ
Cánh diều chờ những giấc mơ
Còn bay về phía bên bờ trong xanh.

Tôi về mái khói yên lành
Cơm sôi lửa ấm đỡ dành ngày sau
Đêm đêm gió thổi hoa rào
Cỏ hương đồng nội rơi vào phía quê.

Tôi về ngồi lại bên đê
Tiếng chim mùa cũ mãi mê hót buồn
Người còn giữ mảnh thê suông
Chiều mưa ướt dầm cánh chuồn qua sông...

Minh họa: XUÂN ĐỨC

NGUYỄN QUỐC TRÍ

Những cánh cò

Mùa chiêm trắng muốt cánh cò
Từ xa xưa ấy lò dò về đây
Đồng làng nắng đổ mưa đây
Thương cò lặn lội thân gầy trắng trong.
Những bông lúa chín trĩu cong
Rung rinh trong nắng mở lòng người quê
Đi xa rồi lại trở về
Cánh cò mang nặng hên thê năm nao.
Cỏ bờ rồi cánh cò cào
Ừa theo liềm hái lao xao mạn đồng
Nỗi lòng vừa có vừa không
Còn mau chờ thóc về trong sân nhà.
Cánh cò thong thả bay xa
Để về ru giấc trắng nga gió sương
Ấm no nặng trĩu nẻo đường
Cánh cò trắng muốt dậm trường mây bay.

Minh họa: NGỌC AN

NGUYỄN HÀ HẢI

Qua những mùa sen

Nắng hồng thoa phấn mặt sen
Gió qua rắc hạt sương lên nhụy vàng
Đậm đà sắc nước trời ban
Đằm sen hương thỏa thơm man mác lòng
Những mùa sen ngát hương đồng
Lại xôn xao nhớ mười lăm tuổi mình
Củ sen trộm dưới ao đình
Bát sen khúc khích, lá xanh che đầu
Cái thời thơ dại qua mau
Sắt son sen vẫn tươi màu thủy chung
Búp non khép mở cánh hồng
Hương thơm thơm đến tận cùng trời xanh.
Tôi như ngọn gió mong manh
Một chiều nắng Hạ quần quanh sen làng
Mơ sen một giấc thênh thang
Hồn say say với dịu dàng sắc hoa.

PHẠM VĂN TỰ

Hình bóng quê xưa

Chói chang cái nắng trưa hè
Vườn chiều mát bóng, tiếng ve ru lòng
Khoảng trời rộng mở mênh mông
Dập dờn con nước bến sông đỏ chiều

Bờ xa vắng tiếng cuốc kêu
Từng không gom gió sáo diều bi bô
Đồng chiêm thấp thoáng bóng cò
Thả trong chiều vắng câu hò vãn vừng

Lúa đồng đang độ... thoảng hương
Hình cha dáng mẹ nắng sương một đời
Hu hao cơm áo kiếp người
Quê hương ru tiếng chào đời đại khôn

Nhặt gom khuya sớm mỗi mòn
Bể dâu đông đếm vui buồn đây với
Sông quê khúc khúc lở quàng bờ
Nhớ người xa xứ... trăng rơi giếng làng!

Tơ lòng mây gió ngổn ngang
Bao lời hẹn ước ngọc vàng phơi pha
Chốn quê nhưng nhớ nhai nhòa
Mênh mông xứ đá chiều tà ngân ngơ!

Khát lòng hình bóng tuổi thơ
Nhặt gom kỷ niệm bên bờ... Quê xưa...!?

ĐẾN VỚI BÀI THƠ HAY

Đặt tên nhớ làng

Ba lớn lên từ làng
Ở miền quê rừng núi
Có cánh đồng gian nan
Có dòng sông làm lũ

Có bài hát chấn trâu
Có lời ca mót lúa
Bắt con cá ao sâu
Nướng củ khoai trên lửa

Nghe con vượn kêu chiều
Nhìn đàn chim về tổ
Mùa đông gây mưa xiêu
Mùa hè khô nắng đổ

Núi đồi nhiều gốc sim
Mà nhớ mùa xưa đôi
Đôi chân trẻ đi tìm
Tùng quả sim chín vội...

Biết bao điều phải nhớ
Khi nghĩ về làng quê
Ba một đời mắc nợ
Mỗi năm đôi lần về

Tên con ba sẽ gọi
Giản dị một chữ Sim
Để lòng ba nhớ mãi
Làng quê xưa của mình

NGUYỄN LÃM THẮNG

CÓ những bài thơ chạm vào lòng người bằng sự thành thực của cảm xúc và một tứ thơ trọn vẹn. “Đặt tên nhớ làng” của Nguyễn Lâm Thắng là một tác phẩm như thế. Bài thơ mang vẻ đẹp chất chiu từ sỏi đá quê nhà, lấy cái tên của đứa con làm chiếc hộp thời gian lưu giữ cả một dáng hình xứ sở. Đặt tác phẩm này trong bối cảnh những đợt sáp nhập hành chính mở rộng các tổ dân phố hiện nay, ta càng thấy chiều sâu nhân văn của một tiếng lòng luôn đau đáu hướng về cội nguồn.

Mở đầu bài thơ, tác giả ngược dòng thời gian đưa người đọc về lại một miền ký ức đầy lam lũ nhưng chan chứa tình yêu thương: “Ba lớn lên từ làng/Ở miền quê rừng núi/Có cánh đồng gian nan/Có dòng sông làm lũ/Có bài hát chấn trâu/Có lời ca mót lúa...”

Bằng thể thơ năm chữ mộc mạc và điệp từ “cò” ngân vang liên tiếp, không gian quê hương hiện lên mang đậm dấu ấn của một thời kỳ nhọc nhằn, cần cù. Cái hay ở đây là tác giả không dùng các tính từ trừu tượng mà nhân hóa cảnh vật: cánh đồng thì “gian nan”, dòng sông thì “làm lũ” như cuộc đời của những người nông dân một nắng hai sương. Thế nhưng, chính trong sự thiếu thốn về vật chất ấy, mạch ngầm văn hóa vẫn bền bỉ chảy trôi qua “bài hát chấn trâu”, “lời ca mót lúa”.

Từ những thanh âm đồng quê, mạch thơ chuyển sang những trải nghiệm thị giác và cảm giác đầy ám ảnh về thiên nhiên khắc nghiệt miền sơn cước:

Nghe con vượn kêu chiều/Nhìn đàn chim về tổ/Mùa đông gây mưa xiêu/Mùa hè khô nắng đổ

Hai chữ “mưa xiêu”, “nắng đổ” lột tả trọn vẹn cái dữ dội của thời tiết, cái “gây” đi của không gian qua những mùa gian khó. Giữa khung cảnh thiên nhiên có phần hiu hắt, cô quạnh ấy, hình ảnh những đứa trẻ với “đôi chân đi tìm/Tùng quả sim chín vội” hiện lên vừa thương cảm, vừa kiên cường. Quả sim hoang dại nơi góc đồi, bờ bụi từng nuôi lớn tuổi thơ không chỉ là món quà của đất nghèo, mà qua năm tháng đã hóa thành biểu tượng của lòng thủy chung và sức sống bền bỉ chịu thương chịu khó.

Chính sự gắn bó máu thịt, sự nung nấu từ ký ức gian lao ấy đã tạo nên một kết tứ nghệ thuật vô cùng xúc động ở đoạn kết - nơi tứ thơ bừng sáng:

Tên con ba sẽ gọi/Giản dị một chữ Sim/Để lòng ba nhớ mãi/Làng quê xưa của mình

Đặt tên con là Sim, người cha đã chọn một cách neo giữ bản sắc đầy chủ ý, như thực hiện cuộc trao truyền văn hóa thâm lặng nối liền quá khứ với tương lai. Trong bối cảnh các làng quê đang dịch chuyển lên phố, những đợt sáp nhập hành chính mở rộng tổ dân phố là quy luật phát triển tất yếu của đời sống. Danh xưng quản lý hành chính có thể thay đổi trên văn bản, nhưng căn cước văn hóa và ký ức tâm hồn mới là thứ bất biến. Tiếng gọi “Sim” hằng ngày chính là lời nhắc nhở em về nguồn cội, để dù mai này lớn lên ở những khu phố hiện đại, tâm thức đứa con vẫn vẹn nguyên một góc quê hương.

BẢO CHÍ

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

Nhiều người cao tuổi sắp bẫy hợp đồng sở hữu kỳ nghỉ được phản ánh trong VTV đặc biệt.

Bài học từ bẫy hợp đồng kỳ nghỉ

■ DUY ANH

Vụ việc được phản ánh trong chương trình VTV Đặc biệt Bẫy hợp đồng kỳ nghỉ và việc cơ quan công an khởi tố vụ án đã khiến dư luận bức xúc. Các đối tượng lừa đảo dựng lên cả một kịch bản chuyên nghiệp để thao túng tâm lý với những lời mời gọi hấp dẫn về đầu tư, nghỉ dưỡng, chăm sóc sức khỏe tuổi già để từng bước chiếm đoạt tiền bạc của người cao tuổi.

Đằng sau câu chuyện này là hành vi lừa đảo cần xử lý nghiêm minh, nhưng cũng là lời cảnh báo sâu sắc về tâm lý của người cao tuổi trước các cạm bẫy ngày càng tinh vi trong xã hội hiện đại.

Điểm yếu để bị khai thác

NGƯỜI cao tuổi là nhóm dễ trở thành mục tiêu của các đối tượng lừa đảo bởi họ thường có một số đặc điểm tâm lý rất dễ bị lợi dụng.

Trước hết, nhiều người có xu hướng tin vào những lời giới thiệu có vẻ chuyên nghiệp, bài bản. Chỉ cần một văn phòng sang trọng, một bản hợp đồng dày nhiều trang, những lời từ văn ngọt ngào hay những cam kết nghe rất thuyết phục, không ít người đã dễ dàng đặt niềm tin.

Bên cạnh đó, người cao tuổi thường mang tâm lý mong muốn có một tuổi già an nhàn, được tận hưởng cuộc sống sau nhiều năm vất vả. Những lời mời chào về kỳ nghỉ dưỡng cao cấp, cơ hội đầu tư sinh lời tốt, hoặc những chương trình ưu đãi "chỉ dành riêng cho khách VIP" rất dễ đánh trúng tâm lý này.

Một nguyên nhân khác không thể bỏ qua là sự cô đơn. Trong nhịp sống hiện đại, nhiều gia đình thiếu thời gian dành cho cha mẹ. Con cái bận rộn với công việc, cuộc sống riêng, khiến không ít người cao tuổi thiếu sự sẻ chia, trò chuyện. Chính khoảng trống tình cảm ấy lại trở thành "cánh cửa" để kẻ xấu tiếp cận. Chúng không chỉ bán sản phẩm, mà còn bán cảm giác được quan tâm, được lắng nghe, được trân trọng.

Nên nhiều người cao tuổi có trình độ, từng giữ các trọng trách ở cơ quan nhà nước, nhưng sẵn sàng tham gia các "chương trình nghỉ dưỡng", hoặc đơn giản, đối xử với kẻ lừa đảo như người thân. Chỉ vì ở đó họ được trò chuyện, được quan tâm, được gọi tên và lắng nghe.

Sự căm giận, cộng với thiếu cập nhật thông tin về các thủ đoạn lừa đảo mới, khiến người cao tuổi dễ trở thành nạn nhân.

Mới đây, Công an Hà Nội đã khởi tố 24 vụ án với gần 200 bị

Công an làm việc với các nghi phạm vụ hợp đồng sở hữu kỳ nghỉ.

can trong 27 doanh nghiệp liên quan hành vi lừa đảo chiếm đoạt tài sản thông qua các hợp đồng sở hữu kỳ nghỉ. Số lượng hợp đồng đã ký khoảng 17.000, số tiền chiếm đoạt khoảng 2.700 tỷ.

Tại Thành phố Hồ Chí Minh, Cơ quan điều tra đã khởi tố 11 vụ án, gần 200 bị can, thu giữ 5.563 hợp đồng. Cơ quan chức năng hiện đã phát thông tin rộng rãi để nghi những người bị hại liên hệ cung cấp thông tin, tài liệu để làm cơ sở để bảo vệ quyền lợi theo quy định.

Không có lợi ích nào để đến

Từ bẫy hợp đồng sở hữu kỳ nghỉ, có thể thấy bài học lớn nhất chính là một nguyên tắc tưởng chừng đơn giản nhưng rất quan trọng: không có lợi ích nào đến đến một cách dễ dàng.

Trong mọi chiêu trò lừa đảo, kẻ xấu luôn đánh vào lòng tin và tâm lý muốn có lợi nhanh chóng của nạn nhân. Chúng vẽ ra những viễn cảnh hấp dẫn: bỏ ra một khoản tiền hôm nay để đổi lấy lợi ích lớn trong tương lai, tham gia ngay để nhận ưu đãi đặc biệt, đầu tư ít nhưng hưởng quyền lợi nhiều.

Nhưng thực tế, càng là những lời hứa hẹn "ngon ngọt", càng phải đặt câu hỏi: Vì sao một cơ hội tốt như vậy lại dễ dàng đến với mình?

Trong cuộc sống, mọi giá trị thực chất đều cần thời gian, sự kiên nhẫn và tính minh bạch. Một hợp đồng tài chính, một khoản đầu tư hay một cam kết lợi nhuận càng hấp dẫn càng phải được xem xét kỹ lưỡng. Nếu ai đó liên tục tạo áp lực phải xuống tiền nhanh, phải ký ngay, phải giữ bí mật, đó gần như chắc chắn là dấu hiệu của rủi ro.

Người cao tuổi cần ghi nhớ: trước mọi quyết định liên quan đến tiền bạc, tuyệt đối không nên tự quyết trong vội vàng. Hãy trao đổi với con cháu, người thân hoặc người có chuyên môn trước khi ký kết.

Đặc biệt, nếu chẳng may nhận ra mình đang có dấu hiệu bị lừa, điều quan trọng là không được im lặng. Nhiều người vì xấu hổ, sợ bị trách móc nên chọn giấu giếm. Nhưng càng giấu, hậu quả càng lớn. Việc chia sẻ sớm với gia đình và trình báo cơ quan chức năng không chỉ giúp hạn chế thiệt hại mà còn góp phần ngăn chặn kẻ xấu tiếp tục lừa thêm những nạn nhân khác.

Bẫy hợp đồng sở hữu kỳ nghỉ là lời cảnh tỉnh đắt giá cho cả xã hội. Nó nhắc người cao tuổi phải tỉnh táo hơn, nhắc con cái phải quan tâm hơn đến cha mẹ, và nhắc mỗi gia đình rằng sự đồng hành, sẻ chia chính là "lá chắn" tốt nhất trước những cạm bẫy của cuộc sống.

XEM GI Ồ ĐẤU?

Lễ hội pháo hoa quốc tế Đà Nẵng quy tụ 10 đội pháo hoa đến từ 9 quốc gia và vùng lãnh thổ.

TRONG hai ngày 4 và 5/7, khán giả có thể theo dõi những chương trình văn hóa - nghệ thuật đặc sắc được truyền hình trực tiếp trên sóng quốc gia và địa phương, cùng loạt phim truyền trên TTV Tuyên Quang và các phim điện ảnh đang chiếu tại Lotte Tuyên Quang.

Khai mạc Lễ hội Vì Hòa bình năm 2026 sẽ diễn ra vào lúc 20h10 ngày 4/7/2026, được truyền hình trực tiếp trên kênh VTV 1 của Đài Truyền hình Việt Nam.

Lễ hội pháo hoa quốc tế Đà Nẵng được phát sóng trực tiếp trên kênh truyền hình quốc gia VTV 1 và đài địa phương.

TTV Tuyên Quang

- 8h00: Oan gia phòng cấp cứu - Tập 25, 26.
- 10h30: Thế giới song song - Tập 20, 21.
- 12h00: Cạm bẫy - Tập 42, 43.
- 18h00: Ngược dòng thanh xuân - Tập 28, 29.
- 21h15: Tàn hiến - Tập 3, 4.
- 22h20: Gia đình số 1 - Tập 70, 71.

Lotte Tuyên Quang

- Minions & quái vật (Mọi đối tượng).
- Bẫy xác sống (16 tuổi trở lên).
- Ám ảnh (18 tuổi trở lên).
- Bóng quỷ (18 tuổi trở lên).
- Đèn la sát (18 tuổi trở lên).
- Đồng dao ma quái (18 tuổi trở lên).

CẢNH TRỰC

NHỊP CẦU NHÂN ÁI

Trao hơn 71 triệu đồng hỗ trợ hai anh em khuyết tật ở xã Thông Nguyên

■ MINH THỦY

CHUYÊN mục "Nhịp cầu nhân ái" của Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang ngày 22-6-2026, đăng tải bài viết "Xót xa cảnh hai anh em khuyết tật nương tựa ông bà nội già yếu". Sau khi bài viết được đăng tải, hoàn cảnh của hai em Đặng Phú Quầy, sinh năm 2006 và Đặng Phú Quyền, sinh năm 2009, dân tộc Dao, trú tại thôn Xuân Thành đã nhận được sự quan tâm, sẻ chia của đồng bào bạn đọc, các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp và nhiều nhà hảo tâm trong và ngoài tỉnh.

Đến nay, tổng số tiền các tổ chức, cá nhân ủng hộ hai anh em Đặng Phú Quầy và Đặng Phú Quyền đạt trên 71 triệu đồng. Trong đó, thông qua Chuyên mục "Nhịp cầu nhân ái" và Facebook cá nhân của phóng viên Minh Thủy đã vận động, tiếp nhận và trao hỗ trợ trên 43,7 triệu đồng; Hội Bảo trợ Người khuyết tật và Trẻ mồ côi tỉnh Tuyên Quang hỗ trợ 5 triệu đồng; Facebook Lương Hoạt kết nối các mạnh thường quân trong và ngoài nước hỗ trợ 19 triệu đồng; Facebook Hoàng Hải kết nối các nhà hảo tâm hỗ trợ 3,7 triệu đồng và bánh kẹo, sữa.

Trong tổng số tiền tiếp nhận có 65 triệu đồng đã được Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang cùng các nhà hảo tâm bàn giao cho chị Triều Mùi Lai, Chủ tịch Ủy ban MTTQ xã Thông Nguyên để lập sổ tiết kiệm. Từ nguồn kinh phí này, mỗi tháng sẽ trích 1 triệu đồng hỗ trợ hai anh em Quầy và Quyền trong thời gian 65 tháng, góp phần bảo đảm cuộc sống lâu dài cho các em. Số tiền còn lại được trao tiếp cho bà nội của hai em là bà Triệu Mùi Mán để mua lương thực, thuốc men và chi phí chăm sóc hằng ngày.

Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang trân trọng cảm ơn các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, các tổ chức, cá nhân và những tấm lòng hảo tâm trên mọi miền đất nước đã quan tâm, đồng hành, hỗ trợ hai anh em Đặng Phú Quầy và Đặng Phú Quyền trong thời gian qua.

Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang cùng UBND xã Thông Nguyên trao tiền hỗ trợ cho hai anh em Đặng Phú Quầy và Đặng Phú Quyền, thôn Xuân Thành.

Vá xe miễn phí xuyên đêm

CỦ khoảng 21 giờ mỗi đêm, các thành viên đội SOS Bà Điểm (thuộc Hội Liên hiệp Thanh niên xã Bà Điểm, TP Hồ Chí Minh) lại lặng lẽ rong ruổi trên nhiều tuyến đường để có thể hỗ trợ người đi đường giữa đêm khuya. Đội duy trì hoạt động từ 21 giờ đến 24 giờ hằng đêm - thời điểm đường vắng và hầu hết các tiệm sửa xe đã đóng cửa. Công việc chủ yếu là vá xe, thay ruột, sửa chữa các sự cố đơn giản, hỗ trợ sơ cứu người bị tai nạn và đưa đến cơ sở y tế khi cần thiết. Ngoài khung giờ này, nếu nhận được cuộc gọi, đội vẫn cố gắng sắp xếp hỗ trợ.

Ông Trần Thanh Tân, Bí thư Đoàn TNCS Hồ Chí Minh xã Bà Điểm cho biết, đội hình này trước đây thuộc xã Xuân Thới Thượng, sau khi thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp đã được kiện toàn và hoạt động

trực thuộc Hội Liên hiệp Thanh niên xã Bà Điểm.

Theo ông Tân, sau gần một năm đi vào hoạt động, đội đã hỗ trợ hiệu quả nhiều trường hợp người dân gặp sự cố khi tham gia giao thông, đặc biệt là các tình huống thường gặp, hư hỏng xe và tai nạn giao thông, kịp thời sửa chữa hoặc đưa nạn nhân đến cơ sở y tế.

"Mô hình được người dân đánh giá cao, nhất là khi hoạt động vào khung giờ từ 21 giờ đến 24 giờ hằng đêm - thời điểm nhu cầu hỗ trợ rất lớn", ông Tân cho biết, đồng thời thông tin hiện đội có 7 thành viên, trong đó có một số đoàn viên, thanh niên địa phương tham gia.

Những việc làm thầm lặng nhưng đầy trách nhiệm của đội SOS Bà Điểm đang góp phần xây dựng hình ảnh một cộng đồng nghĩa tình, nơi mỗi người sẵn sàng sẻ chia, giúp đỡ nhau trong những lúc khó khăn.

Đội SOS Bà Điểm kéo xe hút dính trên các tuyến đường ở xã Bà Điểm.

Nam sinh dũng cảm cứu người bị đuối nước

Trao tặng Giấy khen cho em Lê Đức Trung (17 tuổi), trú tại thôn Liêm Công Tây, xã Cửa Tùng vì có hành động dũng cảm cứu người bị đuối nước.

Còn một cháu bé bị dòng nước xoáy cuốn ra xa, Trung tiếp tục bơi ra tiếp cận và đưa bé vào bờ an toàn.

Hành động dũng cảm của em Lê Đức Trung sau đó được chia sẻ rộng rãi trên mạng xã hội, nhận được nhiều lời khen ngợi, sự cảm phục của cộng đồng.

Chiều 28/6, UBND xã Cửa Tùng, tỉnh Quảng Trị đã phối hợp với Đoàn Thanh niên tổ chức trao Giấy khen đợt xuất cho nam sinh vì có hành động dũng cảm cứu người bị đuối nước trên biển. Lễ trao thưởng được tổ chức tại Lễ ra quân Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè năm 2026.

Trước đó, Trường Trung học Phổ thông Cửa Tùng đã tổ chức tuyên dương, khen thưởng em Trung. Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Quảng Trị đã có tờ trình gửi UBND tỉnh và Hội đồng Thi đua - Khen thưởng tỉnh đề nghị xem xét, trình cấp có thẩm quyền tặng Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ đối với em Lê Đức Trung vì hành động dũng cảm cứu người.

ĐỨC HẢI
(Tổng hợp)

KHOẢNG 14 giờ ngày 21/6, trong lúc cùng gia đình dừng bữa tại một nhà hàng ở bãi biển Đá Nhảy, xã Bắc Trạch, em Lê Đức Trung học sinh lớp 12, Trường Trung học Phổ thông Cửa Tùng nghe tiếng kêu cứu của chị Phạm Thị Thương (trú tại phường Nam Hồng Lĩnh, tỉnh Hà Tĩnh) khi hai con nhỏ của chị bị sóng lớn cuốn trôi.

Không chút do dự, Trung cùng người thân lao xuống biển ứng cứu. Người thân của Trung đã tiếp cận và đưa cháu bé trai vào bờ an toàn.

TẢN VĂN

HỒM vừa rồi cháu gái của tôi, vốn thích vẽ thời trang, nói với mẹ nó rằng, sang năm thi tốt nghiệp THPT xong con không thi đại học đâu, con thích đi học làm thợ may. Mẹ nó bảo, sao con lại ước mơ tầm thường thế, phải ước mơ làm nhà thiết kế thời trang nổi tiếng chứ!... Nghe hai mẹ con cháu nói chuyện, tôi chợt nghĩ, không biết cơ sở nào để người ta xếp loại nghề nghiệp này là tầm thường, nghề nghiệp kia là danh tiếng? Ước mơ học làm thợ may của cháu tôi là để cất may những bộ quần áo đẹp cho mọi người sao lại là tầm thường?

Ước mơ vốn là những khao khát nguyên bản, thuần khiết nhất của con người. Nó là ngọn lửa nuôi dưỡng tâm hồn, không đo đếm bằng sự nổi tiếng mà đo bằng sự mãn nguyện khi bạn được làm chính mình. Còn, danh tiếng lại là sự công nhận từ bên ngoài, thường đi kèm với áp lực và đánh đổi. Nhưng, khi còn trẻ nhiều người thường gắn ước mơ của mình với hai chữ danh tiếng. Bởi, muốn đổi thi danh tiếng vốn là khát vọng của tuổi trẻ.

Một người bạn của tôi có cậu con trai từng là học sinh giỏi, tốt nghiệp đại học loại xuất sắc, rồi học tiến sĩ ở nước ngoài. Vậy mà, cậu lại trở về mảnh đất của cha mình ở một vùng quê miền núi để trồng cây ăn trái. Nhiều người thấy vậy lắc đầu nói: Thật là ước mơ phiêu lưu nhiều năm ăn học. Nhưng chính cậu con trai của bạn tôi lại cho rằng, việc cháu trở lại làm một

Ước mơ và danh tiếng

■ HOÀI THU

Minh họa: XUÂN ĐỨC

người nông dân như bây giờ không phải là ước mơ, bởi vì đó là điều cháu yêu thích. Chính những năm tháng ăn học đã cho cháu kiến thức để thực hiện ước mơ: Làm giàu trên mảnh đất quê hương mình. Những trái cây cháu trồng theo tiêu chuẩn VietGAP, chất lượng hảo

hạng và mang lại nguồn thu nhập không hề nhỏ...

Có lẽ, chúng ta cần có một cái nhìn khách quan rằng, chẳng có ước mơ nào là tầm thường. Bởi việc học của mỗi người không phải để thoát khỏi nghề rẽ ruộng này, để được làm nghề danh giá

kia. Mà học là để có thể làm điều mình yêu thích một cách tốt nhất, và từ đó mang lại cho bản thân thu nhập cao nhất có thể, một cách xứng đáng và tự hào. Mỗi người dù làm nghề gì đều có vị trí trong cuộc đời này và đều đáng được ghi nhận. Bởi hầu hết chúng ta chỉ là người bình thường, nhưng điều đó không hề ngăn cản chúng ta vươn lên từng ngày. Vì luôn có những đỉnh cao cho mỗi nghề bình thường. Và khi bạn đã đạt đỉnh cao của bất kỳ nghề nào thì chắc chắn bạn sẽ có danh tiếng.

Nghe báo cho tôi cơ hội được đi nhiều nơi, gặp gỡ khá nhiều người có danh tiếng. Và tôi nhận ra, danh tiếng giống như tháp Bayon, người ta phải đi một vòng mới nhìn thấy hết bốn mặt của nó. Với một số người, danh tiếng là mục tiêu duy nhất của cuộc đời. Với một số người khác chỉ xem danh tiếng như là một phần thưởng đáng giá cho công việc. Nhưng cũng có những người - với họ danh tiếng không mấy hữu dụng khi họ được làm điều họ yêu thích. Và bởi thế, khi nỡ bỏ danh tiếng, hào quang, quyền lực để trở về với cuộc sống đời thường, họ chẳng tiếc nuối gì.

Danh tiếng đẹp nhất và bền vững nhất là khi nó đến như một hệ quả tự nhiên của việc theo đuổi ước mơ và cống hiến hết mình. Thay vì mãi miết tìm kiếm một chỗ đứng lấp lánh trong mắt người khác, việc nuôi dưỡng những ước mơ bình dị, sống trọn vẹn từng khoảnh khắc với ước mơ sẽ mang lại cho bạn danh tiếng thực chất và sự an yên trong tâm hồn. ■

Chiêu Lầu Thi

■ HOÀNG HÀ

Nằm ở độ cao hơn 2.400 m so với mực nước biển, Chiêu Lầu Thi thuộc xã Hồ Thầu được ví như “nóc nhà mây” nơi thượng nguồn sông Chảy. Được thiên nhiên ban tặng cảnh quan nguyên sơ với núi non trùng điệp cùng hệ sinh thái phong phú, Chiêu Lầu Thi mang vẻ đẹp riêng ở mỗi thời khắc trong năm. Vào những ngày trời quang, đứng trên đỉnh núi, du khách có thể phóng tầm mắt chiêm ngưỡng những dãy núi nối tiếp nhau đến tận chân trời, hòa quyện cùng biển mây trắng xóa trải dài bất tận. Khi bình minh lên, ánh nắng len qua từng tầng mây, nhuộm vàng các sườn núi, tạo nên bức tranh thiên nhiên kỳ vĩ và giàu sức sống. Không chỉ là điểm đến hấp dẫn đối với những người yêu thích khám phá và chinh phục thiên nhiên, Chiêu Lầu Thi còn là tài nguyên du lịch quý giá, góp phần khẳng định tiềm năng phát triển du lịch sinh thái, du lịch trải nghiệm của địa phương.

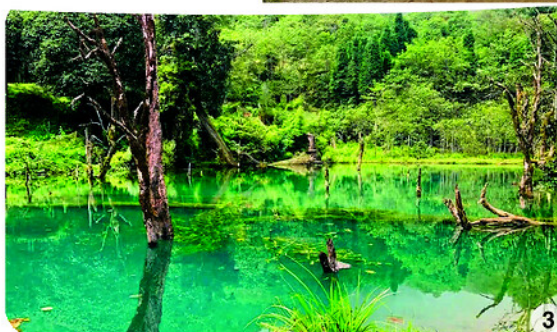
Đỉnh núi Chiêu Lầu Thi cao hơn 2.400 m ẩn hiện trong biển mây (ảnh trái). Hoàng hôn nhuộm vàng biển mây tạo vẻ đẹp nên thơ, kỳ vĩ (ảnh phải).

1

2

3

Du khách chinh phục đỉnh Chiêu Lầu Thi nơi thượng nguồn sông Chảy (ảnh 1). Người Dao Đỏ vùng núi Chiêu Lầu Thi gìn giữ nét văn hóa truyền thống trong Lễ hội Bàn Vương (ảnh 2). Hồ nước xanh giữa núi rừng nguyên sơ trên hành trình trải nghiệm Chiêu Lầu Thi (ảnh 3).

MÓN NGON CUỐI TUẦN

Mâm cơm đồng đầy yêu thương.

CHIỀU cuối tuần, gian bếp quê bắt đầu ấm lên bởi ngọn lửa lừ lừ dưới chiếc niêu đất. Mùi cá kho thơm nồng theo làn khói mỏng lan khắp sân nhà, quyện với hương canh cua đồng vừa bắc xuống bếp và mùi rau luộc còn nghi ngút hơi nước. Chỉ bấy nhiêu thôi cũng đủ khiến những người con đi xa thấy lòng chợt rộn.

Mâm cơm quê chưa bao giờ cầu kỳ. Một niêu cá kho

đậm vị, bát canh cua rau dlay ngọt mát, đĩa thịt rang cháy cạnh, vài quả cà pháo muối, thêm đĩa rau muống xanh non là đủ đầy cho một bữa cơm sum họp.

Niêu cá kho là linh hồn của mâm cơm. Cá được kho đủ lửa để thịt săn chắc, nước kho sánh màu cánh gián, thơm mùi tiêu và nước mắm cốt. Chỉ cần chan một thìa nước kho lên bát cơm trắng nóng hổi, vị mặn mà, béo ngậy và thơm nồng đã lan khắp đầu lưỡi.

Giản dị bữa cơm quê

■ TIẾN CHIẾN

Đối lập với vị đậm đà của cá kho là bát canh cua đồng thanh mát. Gạch cua vàng óng, rau dlay, mồng tơi và mướp hương vừa chín tới, giữ trọn vị ngọt tự nhiên. Nhấp một thìa canh, cái oi ả của ngày hè như dịu lại. Xen giữa là miếng thịt rang cháy cạnh thơm lừng, quả cà pháo giòn tan hay cọng rau muống luộc chấm chút tương bần, tất cả hòa quyện, tạo nên sự cân bằng tinh tế của ẩm thực Việt.

Điều làm nên sức hấp dẫn của bữa cơm quê không nằm ở nguyên liệu đắt tiền, mà ở sự tươi mới và cách chế biến giản dị. Cá vừa bắt dưới ao, cua còn vương bùn ruộng, mớ rau mới cắt ngoài vườn hay quả cà muối trong chum đất đều giữ nguyên hương vị của đồng đất. Người nấu chỉ khéo léo nêm nếm để mỗi nguyên liệu được bộc lộ vị ngon vốn có.

Có lẽ vì thế, giữa nhịp sống hiện đại với vô vàn lựa chọn ẩm thực, nhiều người vẫn mong được trở về bên mâm cơm nhà sau những ngày bận rộn. Không phải vì thiếu những món ngon nơi phố thị, mà bởi không đâu có được hương vị của sự đoàn viên. Mùi cá kho thơm trong căn bếp nhỏ, bát canh cua còn nóng, tiếng bát đũa khẽ chạm nhau và câu chuyện rôm rả quanh mâm cơm là những điều khiến bữa ăn trở nên trọn vẹn.

Bữa cơm quê vì thế không chỉ nuôi dưỡng con người bằng những món ăn dân dã, mà còn gìn giữ nếp nhà và gắn kết yêu thương. Dẫu đi xa đến đâu, sau một tuần tất bật, điều níu bước chân mỗi người trở về vẫn là hương thơm thân thuộc từ căn bếp và mâm cơm giản dị đang đợi đủ đầy những người thân yêu ■